

www.e-rara.ch

**Iulii Pollucis Onomasticon, hoc est instructissimum rerum et
synonymorum Dictionarium**

Pollux, Iulius

Basileae, An. 1541

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-120831>

liber sextus

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

cerum, finiendum, periens, multiforme, multorum indigum, corporeum, uisibile, amabile, sensibile, multijugum, multis egens, egenum, tumultuarium, diurnum.

LIBRI QVINTI FINIS.

IVLII POLLVCIS, DICTI-
ONARII LIBER SEXTVS.

IVLIVS POLLVX, COMMODO
CAESARI S.

Omina quædam, ceu iudicans
ascripsi alia uero, ne præterisse
uiderer, posui. Nonnullis quo-
que dubijs Testes adnotaui, ut
his utentes uideas. Nonnunquã
& locum, in quo nomen inuenitur, notauimus
in nonnullis uero, & ipsam loquendi
formulam, non tamen hoc in omnibus factum
est, ubi opus non erat ne Libris nimia,
& superflua magnitudo accederet.

CAPITA LIBRI SEXTI.

De conuiuio, eius celebratione, & super quæ conuiuandum sit, et cum quibus, de conuiuiorum Dominis, Conuiujs, & famulatio. Cap. I

Vini uasa, uini nomina, & quæ à bibendo dicuntur. Cap. II

Quæ de uino, & circa hoc. Cap. III

De splendido Hospite, & contra. Cap. IIII

De Conuiuia dextro, & sinistro. Cap. V

De libaminibus, & propinando. Cap. VI

Cibi, & hinc deducta nomina à panibus, frumento, farina, obsonijs, edulijs, cibus, & ab edendo. Cap. VII

De insatiabili. Cap. VIII

Eduliorum uariorum, & bellariorum nomina. Cap. IX

Veterum edulia, memoratu digna. Cap. X

Panum species, molæ, bellariorum, placentarum, & ferculorum. Cap. XI

Mensarum uascula. Cap. XII

Coquinaria uasa, coquorum opera, & instrumenta. Cap. XIII

De ijs, quæ manus sunt. Cap. XIII

De ijs, quæ purgantur à conuiujs. Cap. XV

Poculorum nomina. Cap. XVI

De prandio, & ccena. Cap. XVII

De lucerna, & candelabris. Cap. XVIII

De unguentis, coronis, floribus, ænigmatibus, chrijs, cantilenis uinolentis, & iocis. Cap. XIX

De eo quod est soluere conuiuium. Cap. XX

De Vicinis. Cap. XXI

De nasci, & corrumpi. Cap. XXII

De pœnitentia. Cap. XXIII

De stabili. Cap. XXIIII

De eo quod est consentire, & contra. Cap. XXV

De garrulo. Cap. XXVI

De surdo. Cap. XXVII

De adulatore.	Cap.	XXVIII
De iracundo.	Cap.	XXIX
De cinædo.	Cap.	XXX
Vitarum infamium nomina.	Cap.	XXXI
De turbante plebem.	Cap.	XXXII
De non imprudenter loquente, ubi etiam de imprudenter dicen- te.	Cap.	XXXIII
De dubio in sermonibus.	Cap.	XXXIIII
De multa dicente, & multa cum efficacia et de pauca quidem, sed diserta loquente.	Cap.	XXXV
Delictorum nomina.	Cap.	XXXVI
Composita ex ὁμοῦ, σὺν, ἡμι, πάλιν, τροχίλο, καὶ, πο λὺ, μισο, ἰσο, μεγαλο, & alia figurata nomina.	Cap.	XXXVII
De refugio.	Cap.	XXXVIII
De eo quod est deliciari.	Cap.	XXXIX
De muneribus.	Cap.	XL
De furibundo ad Venerem.	Cap.	XLI
De Rhetore corrupto, & incorrupto.	Cap.	XLII
De occidendo.	Cap.	XLIII
De repente.	Cap.	XLIIII
De cedendo.	Cap.	XLV
De exponendo.	Cap.	XLVI
De substantia.	Cap.	XLVII
De urbibus alienigenis.	Cap.	XLVIII
De ridendo, & flendo.	Cap.	XLIX
De nominibus.	Cap.	L
De opportuno, & importuno.	Cap.	LI
De manifesto & obscuro.	Cap.	LII

CAPVT PRIMVM, DE
SYMPOSIO.

Voniam nec symposiorū nomina omittenda sunt, domus quidem compotatoria, symposium, collegium, & conuiuiū dicenda est. Et domus triclinā, quinqueclina, deaclina & comestoria domus, a comedendo & conciliabulum. Rem autem, potum, conuiuium, compotationem, congregationem ad uinum factam, Chorum sacrum, * elapinin, eranū, epulationem, prandium, cœnam, cœnam communem, conuiuationem, hospitalitatem. Illud autē Thucydidis, ἐνίοις, durū est. Conuenientes uero ipsos, compotiores, comedones, Conuiuatores, Consodales, Chóricos, Conuiuas, epulatores. Proprie tamen Chorum domus, φωνητήρια uocauerunt. Sed opus ipsum, congregare, conuiuiū constituere, implere, instruere, apparare, conuocare. Et Ad cœnā inuitare, Parœcia dicit, Menander, & Demosthenes. hi enim uocati ad Xenophronem Phædimi Filium. Conuiuia autē publica, euochiæ, thaliæ, uiscerationes, epulæ populares, & * σιτίσκις dicuntur. Sed in quibus accumbimus, uocabis clinas, lectulos scabellā dicuntur & scamna, & tori, semicirculi, recubatoria, humistrata. Quod autem alijs, ἀνὰ κλινῶν dicitur. Aristophanes, ἐπὶ κλινῶν uocat. Torus uero spaciosus, ab eodem κλιτήριον dicitur. Deinde sunt phyllades, alæ, poltyna, ryla. Cervicalia, secundum Demosthenem, et reliquos. Puluinar autem, Cervical Comici uocant, * aut Mini-
 τω γέστον, aut * τω αὐχένιον. Amphitapetia, quæ utrinq. uillosa sunt tapetia, quæ ex una tantū parte. Strata, cubitalia, peristromata, substrata, stragulæ, sagula, uestes, indumenta, tegumenta, tapetes, tapetia rasa, uestimenta. Auro intexta, ut Eubulus dicit, Vestimentis aurum intertextum habentibus sternebatur. Locus porro, cui strata incumbunt, cubile, aut sponda dicitur. Quæ autem in sponda strata insunt, lectulos uocant. Sed quod & Plumis puluinaria præparabant, in Anchise docet Eubulus: Tum & pennata, & constricta puluinaria nominauerunt. Tum & Cannacarum

carum quarundam purpurearum Menander, de stratis loquens, meminuit. Storeas quoque, in quibus dormiebant, uocabant $\chi\alpha\mu\delta\upsilon\upsilon\alpha\varsigma$. Conuiuium præterea constituens, Hestiator, Cōuiuator, Hospes, Symposiarchus, conuiuij Princeps, congregationis Dux dicitur. $\delta\omicron\iota\kappa\omicron\varsigma$ δ' $\epsilon\mu\omega\gamma$ enim, Tragicū est. Aliter etiam Symposiarchus dicitur, qui in cōmuni quodam, et omnium æquali sumptu, instituto conuiuij, sorte, aut omnium sententia electus, conuiuij Procurator est. Hestiatorem uero, & Hestiuchum nominabis, secundum Aristophanē: Vocati porro, Conuiuatores, Conuiuiæ, inuitati, conuocati, uocati, compotores, comesatores. Non uocati. quos $\alpha\upsilon\tau\omega\gamma\gamma\epsilon\lambda\tau\omicron\upsilon\varsigma$ Cratinus uocat. * Latinis, umbrae dicuntur *. A symboli, à symbolis. A quibus Attici, Longa dare symbola, pro magnis, dixerunt. Sed & Proclites, conuiuij Princeps dicitur. Qui uero alicui accumbit, cōpotor, accumbens, proximus. quem Contorem, Menander uocat. Communi mensa utens, commensalis, comestor, conuiuator, simul cenans. Qui autem omne curat ministerium, * Tapezopius dicitur. Famulitium autem est, Pueri, Pincerpæus, nā, Mensarii, Sectors, Coqui, obsoniorum Paratores, Condi. Et mensæ culina, & coquina dicitur. Et condimenta, bellaria. Quod uero constructor dimentorum uasa reponuntur, arca. quo autem obsonia, cista conuiuatoria dicitur.

CAPVT SECVNDVM, DE VASIS
VINI, RECONDITORIIS, CRATERIBUS & uinorum nomina.

autem

uietui

Ed quod reponitur uinum, sunt lagena, oppasutris, crater, trulla, cadus, urna, hydria, bicus. Cradifus, iuxta Xenophontē. Vrcus, amphora, uas uinariū, uitreum, fictile, dolium. Hyperides *, et Doliolum dixit. Si uero & Aristophanes, $\gamma\pi\chi\alpha\varsigma$ uietui uini dixit, manifeste dictio hæc arguit, cōueniens tum * uitæ fuisse uas fictile. est autem hoc nomen, Aeolicum: Vini autem reconditoria, Xenophon Vinaria uocauit. Eupolis autem, Pythones: Crateres porro, primus quidem, Iouis Olympij, et Olympiorum Deorum.

rum secundus, Heroū tertius uero, Iouis Saluatoris, Perfeſti. Unde & ternarius primus, perfectus numerus uocatur. Et uinum quidem dicitur, potus, iucundum, illecebrosus, dulce, austerum, acre, suauis, fragrans, Thasium Chii, & huius uini optimū, Aristum, & Aristum Mendem, Mendesium, Ismaricum, Lesbium, Peparum, Chalybonium, Pellæum, Pramnium, Maronium. Nec tum Veteres, Italicum uinum adeo diligenter nouerant, quia nullū quod huic anteposuerint, extat. Sed et dulce uinum, & Pollæum, ex Syracusis est. primus autem hoc, Polas Argiuius parauit, unde & nomen sumpsit. uel à Syracusarum Rege Polide, ut tradit Aristoteles: Sifæum quoque uinum uocarunt, quod mustum ad dulcedinem coctum est & Theræum, Creticum. Erat & uinum quoddam unguentarium, unguento mixtum. nonnulli tamen dulce uinum, sic nominatū uolunt. Mulsumq; dixerunt, quod nunc οινόμειλι dicitur. uel forsitan, quod nunc hepsēma uocant, quod uinum ad dulcedinem coctum est. Et hoc nimirum fuerit in Platonis Comici Symmachia, Tuo enim gustato hepsēmate, clam absorbui: Vinum Sed erat, etiam protropū erat, quod priusquam calcarentur uuae, effluebat. quando in Cæterum uinum uile, secundarium, deficiēs, lorum, acre, acidum. Phossone, Secundarium autem, & fecatum dicitur. Sed & uinum, τρυγὰ uo hanc ipsi carūt. Ut in Horis dicit Cratinus, *ΑΝ' ἢ ὅτ' ἐν φώσωνι τλὴν cohærens, οἱ στωέχων, μετ' ἐμὲ δινύου, οἶνον ἐλακων τ' τρυγός: Vinū mecum tra uero * αὐτίς, patrium est. Sacias uero, * peregrinum. Et Sauxisti, Etus, apud Eupolidem: Trimma autem, apud Nouos Comicos uipampinum nū erat, aromatibus conditum. Vinū autē * bibebāt, tres partes ha trahens uibens, triplum scilicet aquæ. Homerus uero in Odyſſea, Poculum ni: implens, et aquæ uiginti mensuras: Quo autem uinum hauritur, ut in ipsa re ceus, hydria, amphora, cotyle, cantharus, cyathus: sed quo mun gione na datur, fiscella. Et Siphon dicitur, quo gustatur. ut Hipponax in tum quit, Siphoni tenui operculum perforans: Siphonizare, Aristopercolaphanes dixit. A potando autem dicitur, potator, compotor, compotum tator, potatissimus, potus, compotationum studiosissimus. Et Mu commen lier Pota, apud Phrynichū Comici: Propinare, perpotare. potan dabant

do certare, epotare suppotare, quod & pitiffare uocāt. potandi a-
 Combi- mantem esse. * Καταπίψαι, quod nonnulli etiā ad cibum referūt.
 bere Aeschines uero dicit, Et substantiam omnem ebibit: Et Lychnum
 potum, uocat Aristophanes: Sed & potationum amans, & mero-
 Potus, aquae potior potatio, meri potatio, aquae potio, pharmaci po-
 tio: A bibendo uero, combibere, ebibere, bibendo fallere, summos
 libare cyathos, aquam bibere. Dices uero, μετριοποτιστής, id
 est bibendo moderatissimus: Positiuus enim μετριοπότις, Vulga-
 ris est. Lactipotor, lactis potatio. Tum et uices potatorias dices po-
 tatorie, compotatorie.

I CAPVT TERTIVM, QVAE A
 VINO, ET PER VINVM.

Vino autem dices, uini studiosus, et uini studium
 uinolentus, uinolentia, uinolenter, & uinolentum
 esse: Temulentus, non tamen temulentia, & temu-
 lenter fortassis tamen, temulentum esse. Inebria-
 tus uero, & Vino domitus, secundum Platonem
 Et Ebriati, secundū Cratinum: Vinum aegre ferens, ebrius, ebrie-
 tas, ebriari, et ebrietatis turba. A uino uero, uinifera uites & pam-
 pini, ipsa folia dicuntur. Et cenoptistis, qui uinum obseruat. Hic e-
 tiam lychnos, & lucernas praebebat, & aquam curabat potatio-
 nem. Atq; Vinipotus, & Vinipota Mulier, ut Anacreon dixit: E
 Vinum bibens, ut Homerus: uinum potans. Et Vino abundantissima
 regio, secundū Thucydidē: Tum & Vites suae gerentes uinū, ut
 porro Xenophon & * Bonum creantes uinū. Sed Οὐίσκος, quod de ui-
 num ementibus dicitur, Poeticū est. Oenistria uero, est uini in Pue-
 ros per tribus distributio. Oenias uero, uel cenas, palumbes est. Et
 cenutta, massa uino rigata. Atq; Vinigerū nauigiū, apud Cratinū
 Famulusq; Vinarius, apud Anacreontem: Et Vinariū, apud Crati-
 nū: ut, Ne acetariū uero, aut uinariū possedit: Et Aeschylus, Neq;
 urceos, nec uinaria, neq; hydrias in opulentis relinquere domibus:
 Sed & dicere licet, adnauigat potus, & redit. Et uinum merū, aqua
 mixtum non * mixtus, intemperatus: merum libare: Temperatum, bene mi-
 xtum

xtum, permixtū, bene dilutum. Et per se mixtum uinum, quod nulla dilutione opus habet, dicitur. Et sua sponte temperatū, & dilutum. & nuper mixtum, recenter temperatū, quod modò est dilutū. Et Meracius, Meracissimum, secundum Hyperidem: Cæterum & Ἀκρατίστει δὲ, pro merum bibere, uel ientari, apud Veteres usitatum fuit. & Aristophanem, Quid hoc malum, * sed aut pruna ien an pruna tate: Sed & diluere, miscere, condiluere, temperare, & tempe- ientabor? raut. Εἰσινα enim, & Κισνάσαι, magis Poëtica sunt: quemadmodum et Κισνάς: Poëta uero, & Dilutus dicūt. Et Herodotus, Meri potor. Et Mero inebriatus, dixit Hyperides, licet non probatum sit. Et quod nunc gargarizare dicunt, ἀνασχυλίσσαι δὲ uocant, pro eo quod est guttur perluere. Plato autem Comicus, Gargarismū quendam hostilem adorna, dixit. Sine respiratione potare, cōtinuo bibere spiritu, hianter bibere. Thracia Propinatio, Portio Scythica, propinatio. Irrigatus est, incaluit, ebrietate cōmotus est. ebriari, inebriari, inebriatus. Mulier uero Ebria, & Inebriata, dicitur apud Theopompū Comicū. Ebrius enim, quod ad Viros refertur, Menandro relinquatur. De ebrijs uero, alam * trahere dixit leuare runt: eo quod talis ebrijs mos erat: quapropter & Homerū dicere, Manibus eleuatis, risu emoriebātur: Crapula: crapula laborare, crapula hesterna. ieiunare, sobrie habere, sobriū esse. Νᾶν φαλᾶδῳ, sobria immolari significat: quod est sacra facere, uino carētia. quorum cōtraria sacra, uini libationes uocant. Sed et biberūt, ut nunc dicitur. Combiberūt uero, et Potationes fecere, dixit Xenophon: Medi uero, Bibebant, et in tentorijs pernoctabant. Verū Cratinus uinum, etiā μέγωνα uocauit. Nec curauit tantū, nec marona bibi:

CAPVT QVARTVM, DE SPLENDIDO CONVIVATORE, ET CONTRA.

Ices uero, Cōuinator seu Hospes. splendidus, magnificus, hospitalis, Hospitum amans, popularis, lautus, munditie gaudens. Mundus enim, Vulgare est. Sed & Munde, apud Xenophontem dicitur. Sedulus, opiparus, magnanimus, hilaritatis plenus.

nus, compositus, affabilis, festiuus moribus, delicatus, delicijs utens, & his similia. Contrarios autem, sordidos, tenues, uiles, & illiberales nominauerunt.

I CAPVT QVINTVM, DE DEXTRO, ET SINISTRO
Compotatore.

compot-
rius

E compotore porro, dexter, * compotator, urbanus, decorus, compositus, syncerus, studiosus, placibilis, commercij amans, sodalitate dignus, communicans, cōueniens, ingenuus, diligens, hilaris, risus amans, iocundus, & iocorum studiosus, lætus, cōtentus, temperans, modestus, sobrius, moderatus, temperatus, placidus, mitis. Contrarius uero, sinister, negligens, agrestis, asper, cauillator, arrogans, superbus. Contemptor, molestus, onerosus, grauis, mordax, obrectator, curiosus, percuriosus, tristis, fictus, fucatus. Simulator, scommatum studiosus, irrisor, mordens, cauillatorius. Cachinnator, irreplebilis, uilis, mollis, uinolētus, temulentus, inconstans, lubricus, iracundus, ebrius, crapula laborās, incertus, garrulus, delirus, nugator, inter pocula concionans.

I CAPVT SEXTVM, DE LIBATIONIBVS, ET PROPINANDO.

Euino insuper dices, libatio, libare, delibare, libamina fundere. libaminum expers, libationis aut fœderis expers. Fœderatus, semilibatus, confœderatus, confœderatissimus, à fœdere alienissimus. Simul libans, libaminum & poculorum particeps, fœderum transgressor. fœdera transgredi, libationes dissoluere, & his similia. Propinatio, ad potandū inuitatio. Σπουδαγεῖν, quod est potandi inuitationes propinare. pocula circumagere, frequenter instillare. Et potus mensarum secundarum. Et calix transitorius, qui ad omnes peruenit. quem etiam ὡδὴν ἀγέδωκας uocaueris. Inebriari uero, pro immodice bibere, dixit Critias. Et bi
bendi

bendi cupidus, sitibundus, sitiens. Et res ipsa, siis. Et uerbum, sitire. Edendi uero cupidus, famelicus. Res ipsa, fames. Et uerbum, esurire. Sed Plato Comicus, etiam Vasorum inanitatem dixit Xenophon, inedia. Tum & Aristoteles, Expertum nō uasorum inanitatem habere:

CAPVT SEPTIMUM, CIBI, ET
AB HIS DEDUCTA NOMINA.

Ibi præterea, panes, carnes, farina, massa, obsonia, cibi, frumenta, edulia, uictus. Et à nutrimento quidem, nutrire, nutrirī, Nutritor, bene nutritus, nutritus, cōnutritus. Nutrix, Alumnus, pnutrire, cōnutrire, nutrimēta subducere, subnutrire. A pane uero, Pistor, panem secans, canistrū panariū, panem pinsere, panes fermētati. Et Azymi, hoc enim nomine Plato utitur. Panes ueruales, panes clibanarij, panes cāchrydij, panes intosti. Panis uero buccellæ, boli dicūtur. Vnde et $\Psi\omega\mu\acute{\iota}\zeta\eta\mu$, quod est nutrire, apud Aristophanē. Hæc quidē Puerū reclinauit, hæc lauit illa uero nutriuit. A carnibus uero, uel Κρεαδίωμ , ut Xenophon uocat, carniurus dicitur. carnis comestio, carnis distributio, carnibus cibari, carnis uēditores, carnes uendere, carnes cicures. Carnes ferinæ, suillæ, porcinae, altilis, polypeæ, perdicum carnes, leporinae, leporum pulpamenta, carniū frustra, & quæ his similia sunt. Carnifeca uero, qui carnes discindit. quem & coquum nonnulli uocant. Est & apud Lacedæmonios Magistratus quidam, Creodætes dictus. A frumentis uero dicuntur, cibi, cibari, cibatus, annona, tessera frumentaria, male cibatus, ieiunus, ciborum amans, non cibatus, bene cibatus, cibiuorū, frumentarius, edax, perparce comedens, modice edens. Cōuiuator, conuiuari, semper comedens, com meatum quærens, commeatus inquisitio. Parasitare. & apud Neotericos, Parasita. & quæ his sunt similia. Est & apud Veteres nomen hoc, non autem de illo quo nunc. sed de ministerio quodam sacro dicitur, utpote de illo qui ad sacri frumenti collektionem con-

Stitutus est. Et prætorium quoddam Athenis, ut in Regis Decreto
 A uidere licet, Parasitiū uocatur. * Parasitare autem, Parasitam, gu-
 lositatis & adulationis causa, primus dixit Epicharmus. & post
 hūc Alexis. eundē uero, Homerus Conuiuā uocat. Quoniā ei So-
 dalis erat charus, Conuiuia: Frumenti penuria, carentia, egestas, ie-
 iunium. Conuiuia, uictus domesticus uictu egere, cōuiuium, domi-
 niuens uel ē suo, uictus susceptio, cibare. Et Pueros cibatos, dixit
 Nam Xenophon: Et à cibo depellere. * Sed frumenti mensor, & nauigia
 frumentaria, & frumentantes, frumenti custodes, & alia huius-
 cibarijs modi, non à * σιτίου, sed à * σιτῶ dicta sunt. quemadmodum &
 frumento Frumentabantur, apud Thucydidem, & Tessera frumentaria, &
 Frumenti egestas: A farinis quidem, farina cibare, farinatio. Pistri-
 na, secundum Hyperidem. Farinam rigare, massam subire, farina
 tabernæ. Ab obsonijs uero, obsoniare, obsoniorum comestor, ob-
 sonia comedere, obsoniorum uoracissimus, obsonia deuorare, ob-
 soniorum deuoratio. & Obsoniorum uictus, ut Aeschines dixit.
 Obsoniorum Condus, ut Hyperides: Obsoniorum confector, se-
 cundum Demosthenem obsoniorum structor. sed horum usus iam
 Vide infrā exoleuit. Tum & locus quidam Athenis, de quo dicitur, Abierunt
 Libro no- in Opsonium. Critias autem, & Penus dixit, & Obsonare. Obso-
 no De Par nare uero, & Obsonia distribuere uocauit. Sed Thucydides ait, In
 tibus urbis obsonium petijt tres obulos. Nam obsonatio, quo Menander uti-
 tur, omnino inusitatum est. Cæterum Alexis, Obsoniorum pro-
 speritatem dixit. Ab edulijs uero, edere, edi, e sus, edimus, & simi-
 Minutissi- lia. Sed & dentes hinc dicti sunt, quasi quidam ex his edant, * &
 mè cōsum- minutissimum deterant. patrimonium deuorans. A cibis porro, ci-
 psit, absu- bare, comedere, deuorare, edibile. Anseres Semicomesos, dixit Xe-
 mens pa- nophon: Et Hyperides, Substantiam comedit, pro abliguriuit, di-
 tria bona xit. A ἑρωτῆς uero, ieiunus dicitur apud Sophoclem. & Ἀεγασία,
 pro ieiunio: Cōmune uero de omnibus est, edere, esse. comedens,
 edens, uorans, deuorans. Et ἄνθρωπος sic uero dixerunt, post pa-
 nem obsonia edere. Exedit. Metagenes autem alicubi, Clam come-
 dere dicit. Pessimum uero est illud Myrtili Comici, Comestor li-
 cet &

et eodem, Aeschylus usus sit. Ex horum etiam numero erit, Cradonorus. Rusticum uero sic uocauerunt. quoniam Cradaea, ficuum folia sunt. Sed coriuiorus, durum est. Lactiuori, anthropophagi glandiuori, & glandiuorare. Tum est ingerere, uel deliciari, inferere, fricus abligurire.

CAPVT OCTAVVM, DE INSATI-
ABILI, DE CIBO SATVRARE, ET
saturari de cruditate, & satietate.

Vi uero cibo repleti nequit, insatiabilis. quæ admodum cito saturatus, satiabilis dicitur. Et *καταστροφος*, atq; *ἀπώσιτος*, qui cibos fastidit. sicut et *Ἀπιδυς*, apud Aristophanem, qui piscium esum abominatur. Hic uero ciborum fastidium, etiam leuium nominauit. Qui uero insatiabiliter ad saturitatem comedit, helluo uocatur. Et mandere, uocarunt continenter edere. Multum esse, multum comedens, obsoniorum uorator, ad satietatem, ultra satietatē. Ventricosus, uentrosus, uentri indulgere, uentriculū curare, gulosus, uorax, gulositas. Auidus, auiditas, intemperās. gluto, gula. Edo, edacitas. edendo uāhemens, edendo fortis. Sed Comedonem Comici, pro insatiabili, dixerunt. & huius uentrem, *φάγματις*. Anaxandrides uero, etiam Pascuam dixit, & Pascere. Aristophanes, Conuenienter pasci: Tum & cabasum uocauerunt, cibo insatiabilem. quemadmodum bibonem, dolium dixere. Cabus enim frumenti mensura est. Buccella autem magna, Bolus dicitur Thessalicus. Sed bibendi cupidum esse, sitire. edendi uero, esurire. Quæ uero ex cibi satietate propter concoctionis difficultatem oritur molestia, à multis cruditas dicta est. tu autē, acidam ruētationem uocabis. Sed propter satietatem aliquid fastidire, Nauseam Xenophon uocat. Umbra uero, tempus ad cœnam eundi coniiciebant. quam *σολήσιον* uocabant. Et *σολήσιον* decem pedum existente, libandum erat.

ICAPVT NONVM, DE TEMPORI-
BUS PRANDIORVM, CIBIS VETE-
terum & uariorum eduliorum nomina.

uestibulis
hæc uero

Aeterū cibi, quos apud Veteres licuit inuenire, sunt · Raphanus, drupæ, oliuæ · oliuæ, seu rapæ conditæ, & nycterides · Oleas porro oleastris insitas, Trambelos nominauit Pherecrates · quæ eadem, et φάβλιæ dicebātur · Oleas, uero quas nunc contusas, Comici *φωβέλας* uocarunt. Oleas autem contusas, in Nisis Aristophanicis inuenies. Sed Lupina, Alexis dixit · Lupina in * porticu comedens, cortices ibidem reliquit, aut prunæ repositorum: Sycamina · * quæ & Mora Aeschylus nominauit, illa quæ ex rubo colliguntur intelligens. Fortasse aliquis & cerasa dicere poterit, cum arborem Cerasum dictam, in Xenophontis de Natura Libro inueniat. Alica, nuclei, malua, lactuca · Cinara · eodem enim nomine à Doribus Poëtis Acanthum nominatum reperies. Cucumer · & cucumer pepon, quem & spermatiam nominauerunt.

II DE CIBIS E MARI PETITIS,
& salsamento.

Tulhæ, conchule, ostrea, purpuræ, ceryces, carabus, astacus, hyatulæ, conchæ, peccines, loligines, carnes polypeæ aut flagella, sepia, sepidaria, echini marini. Nonnulli & patanges uocant, echinorum quoddam genus. Insuper & alia consuetudine nota, utpote ubera, salsamenta piscium, porci, pedes · Mala Hesperidum, mala æstiuæ · Mala Cydonia, secundum Aristophanem: Quædam etiam mala φάβλιæ dixerunt. Ficus recentes, casei colostræ, caseus recens · Siccum uero, etiam macrum uocauerunt. Sed caseus, Oxyrias à Comicis dicitur, & edulium est Siculum. Salsamenta marina, Salsamenta Phrygia, Salsamenta Aegyptiaca, Salsamenta Sardonia, Salsamenta Gandica · salsamenta æstiuæ, scombrorum, mugilum, cuborum, thunnorū. Monedula, coracini, lesbia, placentæ. Aristophanes uero, alicubi Τæχίον dicit · & τὶ

Τæχίον

Talæx & in neutro genere Attici lones autem, Dorex & nonnulli Atticorum, in masculino. ut in Dionysalexandro Cratinus, Hic uero Salsamenta Pontica: Et euulfile salsamentum, pro squammato dixerunt ut Plato Comicus, Et simul circumiens squammata emebam, salsamenta Famulis: Aristophanes uero, Coracinū desquammare oportet, abluere, eluere, & perluere: Licet quoque dicere, epata condita, epata saginatorum porcorum, aut iecinora anserina. Piscis ex sartagine Piscis è salo, sic enim piscium ius uocauerunt. Mulus, scarus, laurax, muræna, mugil, aurata, cōgrus, nigricauda, sacer Phyræna, quam et cestrā uocitāt. * Mugilibus uero, **Mugiles** ieiuni * uestebātur. Trachurus, gladiolus, amia, callichthys. **Or-** phus aut quod magis Atticum est, ὀφῖος. Phagrus, scorpius, **commenda-** bant dicula, thatis, thunnus, glaucus dentatus, elops, sturnus, limaca acipenser, salpa, galeus, anguillæ, sic enim plurali numero de his loquuntur. Veruntamen et anguillam, de una dicunt. Aphyæ, psetæ, menides, urticæ, squillæ, membrades, gobij, torpedo, phycides. Aliorum uero piscium nomina familiaria, & nota sunt omnibus utpote phagrus, delphin, & alia aquatilia. Et ostreum coctile, ci-bus erat frugalis admodum, sicuti & sardina.

DE PISCIBVS TESTAS, ET III
squammas habentibus.

Dices porro, ostreorum, conchas & caraborum, testas piscium, squammas, & lamas, cuticulas, spinas, branchias, intestina, & carnes. atque glauci cerebrum, quod lautum erat, & nobile.

DE NOMINIBVS IN TERRA NVTRI-III
tarum carnium, & animalium uolatilium.

Pernæ coctæ, percocti armi. Et carnes, latera, costæ, porcelli, hædi. Carnes leporis, uel leporinæ & tibix, turdi, merula, passerculi, galli gallinacei, gallinæ, perdices, grues, anseres, anates, columbæ, palumbes, turtures, pauones, attagenæ. Ampelides, quas nunc ampeliones uocant. Aues Phasiani. Viscera, adipēs, abdomen porcelli, intestina, farcimina, sumen, sumina suilla, per-

mm

næ salitæ

næ salitæ, tibiæ Armi, qui et perne Abomasum. Est et uētriculus lauius, quem nonnulli Tacones dictum putant, apud solum Cratem Comicum, semelq; tantum illo utentem in Therijs. Nihil sanè carniū est, ut uos dicitis neq; quod edamus, neq; è foro neq; tacones faciemus, nec farcimina: Alij porro tacones, carnes in sartagine frixas intelligunt. aut adipis frustra, sale & aridis condimentis incisa. Alia uero porcorum, et partium in alijs animalibus, nomina manifesta sunt.

V DE PYRIEPHTHO, ASPARAGO, ET herbis similibus.

L Ac concretum, coagulum. Philippides uero in Aulis, etiam Pyriephton uocat. Asparagus spinosus, ormenus hortensis, asparagus. Et omne efflorescens, quod cauleum uocant, * illi ormenum nominauerunt. Et aliquid præmaturum fieri, ἐξάγουσιν. Raphanus, qui & Crambe, secundum Aristotelem quoque in Libro De Animalibus sic dicentē. Raphanus, quē nonnulli Crambem uocant: Sed Antiphanes, Raphanum Crambidium uocat, in Agrico Crambidium coctum, gratiosum, & plane urbanum: Rapæ, sed et γογγύλας uocitant bulbi, beta, colocyntæ. Et ipsæ quoque carniū partes, idæ uocantur. Posteriores autem porcorum foetus, posteri dicuntur. Et partes circumferre, Xenophon Circulationem appellat. Porci uero cuius * illi phorinē uocant carnem Caroq; as porro, suillam, quemadmodū et bubulam. * Carnesq; affatæ, phlogis dicuntur Mercurio autem, sorte prima carniū pars tribuebatur. Carnes uero morticinas, λειψία nominant. Dicere etiam libet
2 bit, iuris condimentū, condimenta, iura, * arbytacem Paropsida, quod et iuris cuiusdam genus est uel secundū alios, massæ alicuius. aut aliqua obsonij additio. quod nunc, paropsimation diceremus. Pastæ uero, brodium ex farinis sunt ut tradit Eupolis, Pultū fari dicit
næ mensuræ: Aristophanes autē. Intestina dicit, pastæ, Lucanicæ, brodia, uiscera: Μίσαγρος uero, uentriculus, & intestina cum sanguine parata, maxime autem leporum. Ius autem, quod Nigrū dicitur, Laconicum maxime fuit edulium est & aliud, quod sanguinarium

rium uocant. Thrion uero, sic apparabant, adipem suillum coctum accipiens, simul cum lacte, cartilagini pingui miscebat. hæc eadem caseo recenti, ouorum putaminibus, & cerebris commiscens, & si cus folio circumdata in fragranti aliquo auium scilicet, aut hœdorum, iure coquebat. extracta deinde, dempto folio, in uas aliquod mellis feruentis iniiciebat et nomen quidem edulio huic, à folio inditum est. mixtio uero omnium æqualis fit, nisi quod putamina plura confarcinantur, constipanturq; . Atq; hæc omnia, apud Pherecratem. Nec fortasse inutile fuerit, ipsius Pherecratis uerba ascribere. Fluxij quidem pultis, & iuris nigri ubiq; per compita stridentes fluebant uiscera uero & feruentia sarciminum frustra stridentia adhuc circa fluuios testularū loco effundebantur. Aderant insuper frustra affata, & omnijugis instructa bellarijs, et betarum folijs anguilla implicitæ tum & pernae, uel armi conditi in lancibus, & percoctæ scapulæ suauissimè fragrantæ, intestinum bouis, porcellorum costæ floridæ. friatilia uero alia, ipsis pulmentis inerant. Aderat & granum lacte mixtum patulis in peluibus, & placentarum partes. Turdellæ uero affatæ, conditæ in d'axol Beais, ori bibentium obuersabantur. Apparatus porro superuacui, Onthyleuses, et Monthyleuses nominauerunt. Sicuti & apud Menandrum, *νοστήσες* dicuntur, puls densa placentis constipata. E ciborum uero genere, etiam legumina sunt, quæ et *χέδρον* dixerunt. Brodium, lens. Pisum. Aristophanes etiā Pisa, in plurali numero dicit. Fabæ, quæ et *πύραμοι* dicuntur. Vnde et Pyanepsia festa. Legumina trita, fresca, ormeni, sesamâ, panica, ordeum decorticatum. Cratinus uero, & Polentam parare dixit. Sed introi, & polentam parans à malis requiesce: Quoddam etiâ, *ἐπίπρασσι λίην* uocatur erat autem brodium, quo farina tenui, et oleo aspersa uescebantur. Polphi etiam dicuntur, globi pastæ, quos leguminibus iniiciebant unde & hodie apud nonnullos, *πολφάφωρα* dicitur. Polphorum uero, & Aristophanes meminit. Polphos autem, non coquebant unâ cum bullis. Erat etiam brody species, chidra. Fiebat uero ex frumento nouo, quod Aristophanes *χιδράριον* uocat. Hicidem ius

quoddam, Pollen appellauit. Vt pollinem admiretur, & non tussiens bibat: Fortassis autē ex *ωαεωάλη conficiebatur, quod farina est tenuissimum. Sed & puls, brodium frumenti est. Olera uero concisa, leuissā uocauerunt: sicuti agrestia, λυχόρεια. Et macilenta olera, pro tenuibus. Comici autem fragmenta etiam, Χναύματα nominauerunt: quæ eadem & Νωγάλισματα dicuntur, sed hoc extremè Poëticum est.

I CAPVT DECIMVM, EDVLIA
VETERIBVS CELEBRIA.

Ciendū uero Veteribus inclyta fuisse hæc, Muræna ex freto, & Muræna Tartesii, Thunnus Tyrius: mugil ē sciatho, hœdus de grege. Et pelorinæ conchæ: unde nimirum et eæ, quæ nunc pelorides dicuntur, nomen de sumperunt. Beta ex Asotra, Menides ex Lipara, Rapæ ex Mantinea, Methymnæi Pedines, Galeus piscis ē Rhodo, Psetæ ex Eleusine, Aphæ Phalericæ,
3 Muli Ionici, Anguillæ ex Bœotia, Copaides. Quemadmodum Plotæ ex Sicilia, & Salsamenta Thasia: sicut & Thasij Raphani, & Cæus Cythnius, atq; Siculus. Et Haleces Tragasæi. Sunt autem Tragasæ, palus Troiadis, aut campus Epiroticus, à Tragæo dictæ: in cuius gratiam, Neptunus Haleces induxit.

II DE TORRENDO, ET EIVS INSTRUMENTIS, & inclitis edulijis.

Dices præterea, torrere, torrens & sartago, instrumentum. Hoc idem uero, & frigere dicitur. Frigens: quam fricticē uocant. Et instrumentū, frictorium: in quo frigebant, quod nimirū uas fuit fictile. Subigere. Et maetra, uas in quo subigebant. Et subigens ipse, subactor. Maetra uero, etiā magis, et scapha dicitur. Cōdimenta uero, oleum. Acetum: ut Eupolis, Vino præsentē, acetū bibere cupiuit: Aceti quoq; speciem aliquam, garrū uocarunt: ut Sophocles, Neq; misera dans salsi garri: Et Cratinus, Catinus nobis plenus garri: Tenuēs haleces, secundum Aristophanē, aceto intingens.

gens, aut haleces tenues: Piper, ut Alexis in Lebete, cuius lambis utendum his, qui eduliorū species inquirunt. huiusmodi enim à Veteribus omnino sumēda sunt. Primò itaq; ab his sumes, sesama: sed hæc remotiora sunt. Vuā passam incisam, sceniculum, anethū, sinapium, cauliculum, balsamū, coriandrum, aurum, rhoum, cuminum, capparim, organū, allium, anisum, thymum, sphacū, defrutum, piper, rutā, porrum. Inter condimenta, et malorum amuletum referri potest. Antiphanes in Leucade, Sesami, amuleti, cymini, rhoi, mellis, origani, patellæ, aceti, olei, in abyrtacē graminis. Nonnulla autem condimentorū, à loco laudantur: ut Eubulus in Glauco inquit, Et sinapiū Cyprium, Coagulum Scammonium, Milesiū Nasurtiū, Cepæ Samothraciæ, cauliculus Carthagenensis, et Balsamū Thymusq; Hymettiorū: Balsami porro semen, mandaris radix, silphiū planta, caulus foliumq; dāspetū dicitur. Est et aliud condimentū, balsamo simile, frutex uero minor, mandaris dictū. Cōdimentū uero mītha, uel mentha dictū, à Mintha dictū esse ferunt, quæ erat Plutonis pellex in hanc plantam transformata. Menthæ autem, Cratinus in Legibus meminit: Caseo, & mentha lucratus, atque oleo: Sint etiam ex condimentorum ordine, palmulæ melle conditæ: quas & catachysmatia uocant. Et allium: Acrementum, & Omphaciū: ut Cratinus in Vlysiſibus inquit, Frigens, coquens, torrensq; & affans, in muriam, & omphacium, atq; in acrementum tepidum intingens, quod mihi intolerabilissimum fuerit, ô Milites deuorabo: Aristophanes uero in Senecta dicit, Acida, balsameta, bulbus, beta, * circumcisum, thrium, cerebrum, & organum: etiam 4

Inter cōdimenta quoq; candylus referatur, ex amydo, caseo, lacte & melle confectus. Et Matylla, Macedonicum, & sium conciens edulium: quo in media compotatione utebātur. Atq; myttotus, com mixtio ex alliorū caulibus. Multa insuper, quæ condimentorū apparatus attinent, ex Culinarijs Scriptoribus colligere liceret: ex Pantaleonte scilicet, Mysthæco, Zopyrino, Sophone, Hegeſippo, Paxamo, & Epæneto: Adnumeretur etiā illis, Heraclides Syracusanus, Tyndarichus Sicyonius, Simonactides Chius, & Glaucus

Locrensis Coquinariae institutionis Doctores: Tum & haleces, conditores, à condiendo dixerunt quod & salire dicitur. Phyllades autem, uocauerunt recentes melle conditas palmulas. Omnibus uero commune quoddam ferculum, Dores Tybarim appellauerunt erant autem aceto condita, apia.

I CAPVT VNDECIMVM, PANVM SPECIES.

Ostiquam eduliorum, quæ panis expertia sunt, mentionem fecimus, & alia quæ cum pane simul comeduntur, se offerant. nihil prohibet, quin & panum species colligamus. Et hi, partim cibarii, partim ueruales dicuntur. Collices, collabi, nasti, amydi, collyræ, fermentati, sesamitæ, charisij, canchrydæ. Et qui uiliores sunt, fursuraci. Panem etiam triticeum aliquis dicere poterit, ad hordeacei differentiã. Panes uero sitanij, ex frumento horno sunt, quod est quadrimestre. Hornum enim, quod huius anni est dicitur. Charisium autem, placentam esse tradit. Tum & auanus panis, placentæ similior est. Cæterum Aegyptij, panes in acutum tendentes, Callistes uocarunt. quemadmodum & Aethiopes panem quendã, Orindem ex orindio pistum, quod semen est illis patrium, sesamo non absimile. Sed orthostates, sacri panis species est. Vas uero in quo farina perpurgatur, siquidem ex iuncis plicatũ fuerit, coscinum. Sed si coscini circumferentiæ, iuncorum loco linteum Sindonium adiunctum fuerit, quo purius purgetur farina, aleurotesis dicitur. Quod uero ex pilis complicatur, cribrum. In quo autẽ panes formabantur, plathanum. & sic etiam instrumentum, quo formabantur, dicitur. Cæterum et Semidalis dicitur, apud Lycurgum Rhetorem, & plurimos Comicos. Stratis porro, etiã genitiuo Semidalidis usus est. A * nastis autem, Nastiorus, Nastos uorare, & Nastorũ sector dicitur, apud Platonem Comicũ. Molæ uero, sacræ quidẽ sunt, Amphiphones. quas in Diunæ Munychias inferebãt, continuis circũstipatas facibus. Sed Veruales panes, quos Obeliaphori in Bacchi festis portabant, ex me-

dimna

dimmo uno, duobus, tribus' ue ad summum, in uerbus nonnullis co-
 eti, unde & nomen sumpserunt. Pelani autem, omnibus Dijs com-
 munes sunt, & à forma nomen habent. Quemadmodum & Bos, Hecate
 quæ placeta fuit cornuta, Apollini, Dianæ, * Hecati, et Lunæ ob-
 lata. Melittuta uero, Trophonio similiter et Arestes, et * Hygiæa. 6
 Nam et hygiæa, molæ species est. Sed quibus homines utuntur, mo-
 læ, * & harū nomina sunt: anthema, thridacine, physte, uinosa,
 ephieros, dandalis, lolodiaconium, tripta, amemona, cardame. Et be-
 reces, molæ sunt ex cribratis farinis subactæ. dandalides uero, ex
 tostis hordeis. Atq; procona, proconiāq; ex intosti hordei farinis.
 Porro placentarū species sunt, ana, amula, pyramus, sesamus, en-
 chytus, enthrya, strepta, neilata, * cotyliscus, phitis, et phrida libato 7
 ria, thrymāides. Erat et crepis, ex farina, et melle cui uua quædā,
 aut ficus tostæ inerant quibus exesis, crepida ipsam, auum brodio
 intritā comedebant. Vocabatur etiam quædam thrymmatis crassa.
 Inclitæ etiā fuerūt, Placentæ Samiæ et Philoxeniæ, Leucadij Phi-
 loxeni inuentum. Nastū autem, & facti dicuntur. Apex quidam a-
 cutus, ex uuis & amygdalis, quæ contrita atq; commixta simul as-
 santur. Sed echinus, placenta est insularis, ameti similis. Et Eschari-
 tes Rhodia, inter panem & placentā media. His etiam adnumeran-
 da sunt, alphita, & fortassis itria quoq; & tageniæ, quæ etiam en-
 crides sunt. Tagenias autem, apponunt tepidas & stridentes, ut il-
 lis mel superfundatur, secundum Cratetis uerba. Tageniæ autem
 sartagini infusæ, caseus, oleum, mel & sesama infundebantur.
 Quædam etiam radij dicuntur, quæ placentis apponebantur ra-
 dijs textorijs similes, & colorem album referebant. Mensas porro
 secundas, Aristophanes Bellaria uocat. Vt nimirum mensas secun-
 das facere, etiam bellarijs uesci, dici possit. Erant autem bellaria,
 myrthides, caryæ. Nessili, qui & oa dicuntur, et hoc nomen, apud
 Platonem est ueluti illud alterum, apud Archilochum. Et acini ma-
 li Punici, & sic quidem fructus. Arbor uero, Malus Punica dici-
 tur. Insuper & Mali Punici grana decerpere, dices secundum Ari-
 stophanem. Acidi Mali Punici grana decerpis: hoc autem lambō

non ut proprio, sed ceu Aeschyli usus est Aristophanes: Amygdalæ Nucis Persicæ, quæ nunc regiæ uocantur. Caricæ chelidonix, Atticæ quæ et chelidones dicuntur. et aliæ Ampharistei, Phibalei, regiæ, & Coronei: Et procrides, atq; oxali. Et Bagindariæ Rhodiæ. Et caricæ cōditæ, quas Cratinus Ischadopten uocat. Cæterum ficus nondum maturæ, apud Lacones Oecades dicuntur & Philices, ab Atheniensibus: Raphani syluestres, mala, pyra, syluestria pyra, uuæ passæ aliorum uero nomina, manifesta sunt. Vuæ, Methysæ et harū nomina, elæosammaxis, Punicea, Cretica, Melinea, * inebrians, Chæreneæ, Phthisia, Cressa, Syra, Rhodia, Libyca, syluestris, Alopeceæ, Coronea, Lemnia, Biblia, Nicostrotia, gratiosa, uinolenta, Pellæa, Pergæa, Pelmeris, petræa, Samia Trita, aut etiam Aegyptia, Tornia.

I CAPVT DVODECIMVM, DE
MENSIS, ET MENSARVM
uasīs.

Rant uero mensæ quædam, primæ, secundæ, & tertiæ atq; tripodes, quibus incumbabant. quod nomen, apud Hesiodum inuenitur, & in Telmisis Aristophanis: Tum & mensæ, quæ apponi tolliq; solebant: quas nunc magides uocant. Magidis autem uocabulum, apud Sophoclem usitatū fuisse constat: ut, Centenas cœnarū magides. Harum uero inuentionē et Homerus demonstrat hisce uerbis, Extēdit mēsas: Mensas etiā, cibos istis impositos nominauerūt. Vasa uero, quæ mensis imponuntur, cōmuniter quidem uasa uocabis argentea, & aurea. Singulatim uero, quos discos dicunt, orbes uocabis argenteos. aut lances argenteas, uel patinas: sicuti & patinas communes, quæ labicles dictæ sunt. & minores, patellas atq; patinas carniū, & patellas piscatorias. Condimentorum autem uasa, acetabula quidem, quibus acetum inest: intintoria uero, celaria, pelues, catini. Acetaria, in quibus condimenta, & cibi. Acetaria quoq; olim uocarunt, quæ iuscula continent. Quas uero patellas uocant, lecanides uocare oportet, etiamsi argenteæ

gentea sunt. Theopompus enim Comicus, Lecanem auium dixit. Aristophanes autem, Lecaniscam, & Lecanem alibi atq; alio in loco, Et mihi leporinarum carniū Lecanium: Cæterū quæcunq; de phialis circumferuntur, et quæ canistra dicta sunt, inuenire licet apud Nicophontem Comicum: sicuti apud Cratinum, Palmarum abacum: Quod autem nunc canistrum, illi cophinum uocant: quemadmodum & uentilabrum, uannum. Paropsides porro, lances magnæ, & concauæ in quibus molæ distribuebantur, erantq; lignæ: Mystila uero, est buccella excauata, brodium aut ius exhauriens: A qua & *μυστήριον*, id est excauato pane sorbere, dicunt. Mihi etiam id, quod æglam uocant, mystila dici posse uidetur. Atq; in Alexandri ad Matrem Epistola, inter alia uasa me & Mystrum inuenisse memini. Cochleare uero, mystilium, aut cochliorychum uocabis.

CAPVT XIII, COQVINARIA I
VASA, COQVORVM OFFICIA,
& instrumenta.

Oqui præterea uasa sunt, ollæ, patinæ, plumbo compacti foculi, cultri piscatorij, uerua, uerua maiora, uerucula, sartago Fuscina, quam & harpagem uocant, & lupulum. & extractorem. Vnde pro eximere, extrahere dicunt. Toryna, cochlear, quo olla uertitur: quod et euergam, & eorgā nominant. Et *ἐργασίον*, pro uertere. Vas despumatoriū, cochlear, lebetes, uasa ænea, clibani, fornaces, furni. et ignifera, sunt autem uasa, quibus carbonēs ardentes ferunt. Foci, lebes, furni, ahenus, olla, caminus, culter, ensis. Dorides, quibus excoriant, aut super quæ. Fortassis est culter casei, quem cybelum uocitant. Nunc etiam sartagine uersatiles, olum uero uentilabrum. Sed crateuterium, ferrum est, cui uerua immittuntur ad carniū assationem: à quo nimirum et Homerus dixit, Acrateutis subleuans: Est etiam pistillum, qui et cochlear dicitur. Abacus. Pistilli uero in mortario circumuolutiones, Eupolis *Περαμίδα*, appellat. Insuper huc numeratur, mor

quod No- taria, arca panaria: Truncus carniseca, uel epixenum: quem *Co-
 ua mcedia, Incisoriū uocat. et à Veteribus, Eleum nominabatur. Abac-
 us, abaculus, cacabus, patanium, patnum. aut patina: sic enim
 itaq; Sophron dixit, Patina ab ipso fabrefacta: * ut etiam patina * illi
 uocetur. Et Epicharmus, Anguillam in patina coctam uocauit. Sit
 autem patina, lanx quædam lata: qualis fortè nunc est, quam ab
 hac patellam nuncupant. Sed & echinus, ollæ species erat. Et Ari-
 stophanes quoque meminit libræ, qua carnes ponderantur. Cate-
 rum coquorum opera sunt, accendere, inflammare, purgare, scin-
 dere, secare, diffecare, per spinam diuidere, coquere, assare, torre-
 re, macerare, distillare, cribrare, decoquere, in mortarijs conterere,
 extendere, condire, salire, præparare, abstergere: fortassis e-
 tiam fumigare de illis dices, secundum Demosthenem dicentem,
 Pueros coquentes fumigare: Eustræ uero, foueæ sunt, in quibus
 porcelli torrentur. Combustiones autem, eusana: sicuti & ligna,
 combustiua dicuntur.

8 I CAPVT XIII, *DE EO QVOD
 PER MANVS FVNDITVR.

Voniam autem & aqua manibus infusa, ad sym-
 posia refertur, ipsam quidem aquam, Manuum lo-
 tionem Homerus uocat: Gutturium uero, uas il-
 lud aquiferum. Lebetemq; hoc, quod aquam exci-
 pit. Tu uero gutturnium, etiam effusorium uoca-
 bis: & alterum, peluim: et utrunq; simul, ut Eupolis, Lauacrum. at-
 que ipsam infusionem, λεγνύειον & ὠδὴν ἰσθα, pro infundere: Et
 lauare quidem, ante cibum. Abluere autem, post cibum. Quod e-
 tiam abstergere refertur, depurgare, & detergere. Pannum uero
 deterforium, etiam mantile appellabis. Veteres autem, Apoma-
 gdalijs utebantur: quæ sunt mollissima in pane pars, & farinosa.
 qua cum absterfi essent, canibus hanc proijciebant. Vnde & Lace-
 demonij caniculam, Apomagdaliā uocant: Quod & Home-
 rus arguit,

Velut

Veluti cum canes circa Regem à conuiuio euntem

Adulantur, semper enim illis *animi solatia offert:

CAPVT XV, DE HIS QVAE E' I

SYMPOSIO PURGANTVR.

Pongijs quidem ministri omnes, cibi reliquias in solum proiectas expurgabant utpote phyllia, sed lactucæ folia sic uocantur. & conchularum conchas, ostrearum testas, piscium squammas, caraborum testulas, carniū ossa pomorum putamina, quæ etiam coremata uocāda sunt. Puer purget, expurget, mundet, ornet, uerrat scopis aut uerriculo. Sarum enim uocant, imprimis salis uerriculum quemadmodum farinae, mylecorum. Congreget uero, in uas quoddam uimineum, cophinum aut sportam, canistrum aut nassam, sic autem sporta piscatoria nominatur.

CAPVT XVI, POCVLORVM I

NOMINA.

Incernæ uero pocula eluant, profundant, & mudent. & phialas summis sustineant digitis, compositoribus commode istas offerentes. Pocula uero, etiam potatoria uasa dici possunt. δ'ε'ως enim, & ΚΥΤΕΛΟΝ, Poëtica sunt. Horum autem species numerant, calicem, caliculum, phialam, ancylem, *calicem 9 maiorem, cymbium, semitoma, ænea labra habentia, mastos, & chesum. Thericleium uero, & Cantharum, ab Authoribus. Antigones autē, Seleucidem, *Rhodiadum, aut *Rhodiacum ab u- Rhodiadē tentibus uocarunt. Phialam uero ancipitem, & Aureum poculum Rhodiaca utrinq; ansatum, Homerus à forma appellat. Sed unicam ansam habens, cotyliscus nominabatur. Et hedypotides splendidi, doni, rytæ, scyphi, *cotyli. Condomq; Cappadocium et Besciacum, Per cotylus ficum poculum. ueluti Cothon, Laconicum. Cothonis uero utraque latera, quemadmodum & ollæ, ambones nominantur. Vocare autem licet phialas, Lycurgicas, bicornes aut bifidum rytum. Cissybium uero, hedera ambibat, à qua & nomen desumpsit. Ha-

le sum autem Homericum, magnum poculum erat, à copiose aut sufficienter bibendo dictum. Sicut & amysis, hoc enim non modo nimiam continuamq; potionem, sed etiam poculi figuram significat. Et asaminthus, poculū fortasse fuerit, ut Homerus ostendit de Telemacho, dante Menelao Asaminthos duos: Et Cratinus in Chironibus, Ex asaminthi calice libans: Calisciū autē, parvus calix. Sed Cylichnus, pyxis est. Aurea porro, et argētea, utraq; phialæ sunt, et à materia nominantur. Mesomphali uerò, et balani omphali à forma nomen desumpserūt. chrysomphali autē, à materia. quemadmodum et Aurei Sapphonis astragali: Sed bombylius, angustum est poculum inter potandū bombylans. ut Antisthenes in Exhortatoria oratione dicit, Poculo uerò Ion nomen indidit: Est in super et Corylus, Bacchi proprium poculum sicuti & Corylisus: Cæterū ptyeter, Vulgaris est quem et dinum nominauerūt, in quo merum continebatur. Plurimi uero eum, meroserum nuncuparunt, neque sumdum habet planum, sed astragalos. Sed Geusterij meminit Aristophanes. Mani autem, Nicon in Ciitharcedo, Patriū præbende manum fictilem, plenum, quinq; ferē corylarū capacem. Olcæi uero, Antiochus. Verum olcæū est, in quo pocula abluunt. Sed Aeginetas, ex ollis patrijs bibere, tradit Herodotus: Et Aristophanes in quodam loco inquit, Bibebat hic quidem ē poculis uitreis: Præterea metaniptris, calix est, quem manibus iam ablotis sumebant: nomenq; non à forma, sed sumendi ordine recepit. Erat & Hygiæa, sacra sicuti Iouis Saluatoris, Crater quoque sacer erat. Sed boni Dæmonis, uinum post cibos merum. Et Mercurij, potus ultimus. Vnde & Homerus, Ultimo libabant, dixit.

I CAPVT XVII, DE PRANDIO, COENA, ET VESPERTINIS EPVLIS.

Dragma,
Compran
dentes

Otum uero in genere dicitur, prandium, prandre, prāsus sum, cōpransus sum, prandiū parantes Et Menandri inuentū, comprādere. Et illud Xenophontis, prandium cōmune: Rursus, cena, cenare, cenā instruere, cenani, cōccenauī. Et cōma com'

ma com'

na communis, apud Demosthenem: Et cœna frugalior, atque cœnam parare. Cœnægerulus, apud Lysiam: Et Cœnæ gestatio, apud Isæum: Sed Prandium cœnæ iunctum, dixit Menander. tum etiam Incenatum, idem in Orga: Nonnulli uero tertias epulas, δὲ πρῶτα faciūt, aut epulas uespertinas aut δὲ πρῶτον, secundum Xenophontem: Cœnare, postcœnium celebrare, & mensæ secundæ: Et dor-
pia, quæ est prima. Apaturiorum dies. His etiam conuenit, * conui-
uium & Conuiuator, qui conuiuium instruit. Et δαίτης, pro co-
quo. Et Conuiuium administrare, apud Homerum: Atq; Conuiuia-
bantur, apud Isæum: Et publicum conuiuium.

CAPVT XVIII, DE CANDELIS, I
ET CANDELABRIS.

Raterea candelæ dicuntur & candelabra, sic ue-
ro candelarum receptacula dicuntur. Et candelabrum, quod nunc φλῦν & dicitur. Φάρος uero, et
lampadem, & candelabrum, atque tædas signifi-
cat. Candela autem dicitur, duo, aut tria ellychnia
habens. Sed candelæ, duo ellychnia habentis, inter Comicos
Philelius meminit. Thryallides uero, ea quæ inserta sunt, dicuntur
ellychnia, & herbasca. Cæterum Obeliscolychnium, apud Theo-
pompum Comicum inuenitur & instrumentum est militare, no-
men uero prædurum est. Sed uas, quo oleum infunditur, æneū est,
& longum: quod Chalcium, Eupolis nominauit. Stilba autem, uas
quoddā erat fictile, quo ante candelarū usum utebatur: ut apud Pla-
tonē, Parcite accurate oleo, in foro autē stilbam aliquā non ualde
potā mercabor: Candelam uero emungere, πρὸς ὅσῳ dixerunt.

CAPVT XIX, DE VNGVENTO,
ET RELIQVIS.

Einde & unguentorum, in sympoſijs mentio fa-
cienda est. Et notanda, Vnguentum Megalesium,
à Megalo Syculo Plangoniū, à Plangone Beren-
thium, ex Lydia. Nardum Babylonicum, iuxta
Alexim & Aegyptium, Vnguentum nigrum. Sa-

gdas uero, unguentum Aegyptium erat. Vnguenta autem nota habuerunt, baccarim, amaracum, & erim. Oleum uero rosaceum, Roseum Homerus uocat. Sed E ligustro, & lilijs unguentum, misit Alexandro Abdelonymus Sicyonymus. Ceterum ualde celebratum fuit, unguentum regium. Verum unguentorum uasa sunt, lecythus unguentaria, et alabastrum. Pherecrates uero in Lyricis, etiam Cyathium argenteum dixit id, quò unguentum infundimus. Res autem ipsa, unctio. Et ungere, uerbum. Sed & unguentaria dixerunt, unguentari, uel unguentis redolere. Vas uero, cui unguentum inerat, phialæ non absimile, alabastrum dicebatur. Ceterum quæ in coronis habentur flores, sunt hi: rosa, uiola, lilia, sifymbria, anemonæ, serpyllus, crocus, hyacinthus, helichrysus, elium, eleinum, tryalis, anthriscus, narcissus, melilotum, anthemis, parthenis & alij quicunq; aut oculos delectant, aut naribus iucundum odorem offerunt. Plurimorum uero & Cratinus in Malthacis meminit, utpote & cosmosandylis & mili, qui est hederæ flos. Homerus quidem flores omnes, Liria nominauit. Narcissum uero, Theophrastus Liriū dixit. Sed Anacreon, etiā Myrtis, et Coriandris coronari tradidit tum & Naucratis corona, hæc autē amaracus erat. Et Aniso, ut Sappho, et Alcæus hi sane & apijs coronabantur. Anacreon uero, Coronam roseam dixit. Compotatorum insuper est, **12** ænigma, & *griphus. & illud quidem, iocum hic uero, & solertiam habet. Atq; huic quidem, qui soluebat, carniū aliquod ferculum dabatur præmio: sed qui non poterat, salsuginis poculum ebivocatus est. bebat. *exoleuit uero, ob griphos piscatorios. Quaestiones autem, calicea *cylicia dicebātur. Sed Theodectes Sophista inter hæc celebris, quoniam memoria pollebat, Memorabilia illa nominauit. Erant quoq; uinolentæ cantilenæ, & scolio. Quidam uero myrinā dextra gerentes, poculumq; & lyram, cantare solebant. Pernoctantibus autem, brauia dabantur. Sesamus, & pyramus, placenta in melle cocta. illa quidem, ex sesamo: hæc uero, ex tostis frumentis. Pernoctare autem, perlucubrare quoq; uocaueris, & noctem ad orientem Solem protrahere. Lucernam porro istis lucentem, pernoctur-

nam

nam nominabis. Quoniam uero & cottabiꝛare ad symposij partes refertur, dicendum est, cottabi, cottabium, decottabiꝛare de poculo excutere. Et cottabium quidem, à culmine suspendebatur supinum, et totum ex ære factum quemadmodum candelabri operculum, quod candelam sustinet. Erat deinde uirga quædam longa, quam cottabicā appellabant. Et concaua quædam, & rotunda peluis, quam & chalceum, & scapham uocarunt. poloꝛq; horas indicanti erat persimilis. Sed cottabo à culmine suspensio, cottabiꝛantem sonū quendam edere oportebat, qui talax uocatur. quod idem Aristophanes, Cottabium ruptile, aut Cottabū appellat, tubæ tinnubulo illud a simulās. Peluis porro aqua implebatur, cui globus innatabat, lanx, Manes statua, tres myrti, & tria acetabula. & qui humida manu cottabum contingens aliquod horum adipiscitur, laudatur. sed qui quàm plurima eorum, quæ innatant, submergit, cottabia pro præmio accipiebat. Non enim uasa modo, sed etiam brachium ipsum, cottabia uocabatur. quod pyramus erat, & alia quædam huiusmodi. Cottabiꝛare uero, non dicendum est de eo, quod nunc dicunt. sed uomere, & inundare, nisi quis ludens sic æstimare uelit. id quod ab Aristophane in Gerytade dictum est, Tunc qui cottabiꝛabant, nunc uero euomunt. *Statim uero, ut uidetur, Forſan & effundunt, dicitur.

CAPVT XX, DE DISSOLVENDO CONVIVIUM.

Ed à conuiuio cessare, symposium dissoluere, comotationem sedare, potum relinquere, cœnam finire. Compotores assurgere, consurgere, egredi, dimitti, & ad lectum conuerti dicitur. Compotatorijs uero istis, nihil prohibet cumulatim synonyma alia addere, & alias inuicem his congruentia nomina.

CAPVT

I CAPVT XXI, DE VICINIS.

Vicinos

vicinos porro nominabis, urbi uicinos, conterminos, confines, proximos, adhabitatores, circumhabitatores et urbes circumhabitantes. * Vicinas, cohabitantes, adhabitantes, iuxta nos constitutos, simul habitantes, extra nos agentes, domesticos, conterminales, commorantes simul, propè degentes, eosdem fines habentes, terminis nostris accedentes. Propè termini uero, Dithyrambicum est.

I CAPVT XXII, DE NASCI, ET CORRUMPI.

leri uero, nascitur dices, & enascitur, generatur, seminatur, paritur, incipitur, constituitur, uiuit, nutritur, enutritur, saluatur, floret, et efflorescit. Sed contrarium est, corrumpitur, finitur, perditur, desinit, perit, obscuratur, moritur, consumitur, occiditur, tollitur, absumitur, trucidatur, dissoluitur, diffluit, liquefcit, & his similia.

I CAPVT XXIII, DE POENITENTIA.

Poenitentiam uero, etiam curam præposteram uocabis, et cognitionem posteram, recogitationem, considerationem, correctionem, emersionem, recessionem. Et infinitiui sunt, poenitere, poenitentiam agere, alternare, post factū cognoscere, recogitare, considerare, ratiocinari, corrigere, emergere, recedere, post consultare, sententiam repetere, decreta rescindere, diuersum decernere, retractare, regnoscere, diuersum statuere, & similia.

I CAPVT XXIIII, DE STABILI.

D uero quod permanens est, etiam firmum dices, munitum, fixum, tutum, immutabile, irrecognoscibile, insolubile, impermutatum, imperuersum, quod uerti nequit, pactum, perstans, immotum, immobile, robustum, infractum, & similia.

CAPVT

CAPVT XXV, DE CONSEN-
TIRE, ET CONTRA.

Rætere consentio, dices, et collaudo, suffragium addo, contestor, obedio, idem sentio, assentio, astipulor, confero, idem decerno, annuo, suffragor, approbo, faueo consentiens, & assentiens. Ad idem tendo, adiuvio, calculum addo, idem contendo, & his similia. Sed diuersa sunt, contrarior, subcontrarior, contradico, contendo, repugno, refragor, sententia disto, dissentio, aliud sentio, diuersum statuo, nego, abnego, renuo, recuso, refragor, auersor, litem instituo, concerto, resisto, dissono, litigo, differo. * Statim uero ad illud quidem, concinere ad hoc autem, differere. Forsan referendum est.

CAPVT XXVI, DE GARRULI-
O.

Arrulus, nugator, iactabundus, turbulētus, insinenter loquens, blaterator, uaniloquus, linguæ impotens, lingua laborans, loquax, fastidiosus, tædiosus, delirus. Garrulitas, nugacitas, immoderata loquacitas, linguæ impotentia aures obtundens, iniucunditas. Longiloquus, multiloquus, grauis, molestus, nugans, lingua ebulliens, lubricus uerborum incisor, enecans, tædio aures obturbans. Aes Dodonæum, longiora Iliade loquens, Alcini apologus, lingua irrequietus, obicibus carens, frustra linguæ illius dentium septum obiectum est. lingua prosiliens, prompta, lubrica, exerta, dentibus prominentior, labiorum transiens terminos. Arabica tibia, uanus. Et res ipsa, loquacitas, nugæ, & similia.

CAPVT XXVII, DE LEVI.

Laces porro, facilis, transmutabilis, uersatilis, uersu facilis, momentaneus, peruersus, excidens, transfluens non in eadem persistens sententia, uolucris, uentus, uanus, uilis, aura, spiritus. Instabilis, leuior fluctuum permutatione, fretum, Euripus.

infirmus, instabilis, non firmatus, fluctuans, uento leui facilius inclinatu, & similia.

I CAPVT XXVIII, DE ADV-
LATORE.

Dulator uero, etiam scurra uocetur, cauillator, subsannationis plenus, plenus irrisationis, subsannator, deceptor, ad placitum se præbens, ad decipiendum cohabitans, omnes supplantans, circumueniens, assentator, assentans, seruus, seruiens, adulans, supra modum assentans, simulator, ridiculus, dirisor, risum commouens, risus author, ridens, irrisorius, gulosus, uorax, iactator, curiosus, uersutus, fallens, insipientium uenator, mensæ amicus, hominum imprudentiâ exposcens. Mimus, turpium cantilenarum Poëta, turpiloquus, lasciuus, seruilis, contumeliosus, scommatum inuentor, mordens, mordax. Et secundum Recentiores, Parasitus: Dices quoque, canis applaudens, adhærens, adiunctus, cibo intentus, beluo, iuuentutis corruptor, adolescentiam corrumpens, asymbolus, symbola exhibens, ad risum omnia dicens, omnia perpatiens.

I CAPVT XXIX, DE IRA-
CUNDO.

Aeternum iracundus, etiâ insolens dicitur, molestus animo, ira immodicus, ad iram asper, immoderatus, bilosus, iratus, bili præditus, melancholicus, acer, uehemens, amarulentus, difficilis, querulus, crudelis, refragator, terribilis, inexorabilis, immutabilis. Iniquus à quo & nomen ipsum, Iniquitatem scilicet, deriuauit Demosthenes: Immansuetus, durus, ad iram acer, minitabundus, minax, agrestis, ferinus, ueneni plenus, scorpii morem referens, scorpius, quærens cui aculeum insingat, uespæ similis, crudelis. Et illa Platonis, Immitis, Cornupeta, Corniger, Ferreus. Et illud Homericum, Implacabilis. Strictus enim, durum est. Sordidius autem illud Herodoti, Extremè insaniens: Et illud Aristophanis, ἀκαταστατός, Comicum nimis est.

CAPVT XXX, DE CINÆDO. I

Ed cinædum uocabis, scortum, impurū, prophānum, catapygonem de eodem uerò, et muliebris, effceminatus, petulans, turpia committens, turpiloquus, intemperans, mollis, meretricius, scortatoria passus, cōtumeliosa passus, uitatus, mollulus Formæ uenditor, argento conductus, meretricum cōtribulis, scortorū æmulator, iniuria affectus, excrementū, uinolentus. Vir muliebria admittens, delicatus, animo molli præditus effceminatus, aut emollitus. Mulier, redimitus, animum effceminatum habens, formam habens uendibiliorem promulgatis mercibus, iuuentutem prostituens, ætatem uendens. Laccoproctus autem, durum est. Formæ propola, reuenditor formæ, pulcherrima prostituens, & turpissima passus, corpus deturpans, corpus prostituens ad turpitudinem. Meretricibus impudentior, prophānior, audacior. contumeliosus, accusandus, uituperandus, & multa huiusmodi.

CAPVT XXXI, VITARVM INFAMIVM NOMINA. I

luendi uero conditiones, quibus infamis quis reddi potest, sunt leno, caupo, fructuum propola, fructuum institor, publicanus, decimator, decimarum collector, uigesimas colligens uel quinquagesimas. Exactor, præco, nauta, tabernarius, portitor, leno, seruus, coriarius. Licet non per omnes artes infamia hæc sequatur illos, qui meliorem uitæ rationem eligunt. hæc uero uitæ rationes infamiam pariunt, si quis forte ipsis inhæreat.

CAPVT XXXII, DE TURBAN- I
TE REMPVBLICAM.

Aeterum de turbante rempublicam hæc dici possunt, miscens, commiscens, turbans, euertens, confundens, cōturbans. Populi insidiator, audax, omnes propellens, agitans, cuncta cōmiscens, transfiliens, insurgens, irruens, impetuusus turbo, uen-

tus, procella, torrens, instabilis, omnes inter sese committens, Populum exuscitans, irritans, incendens, inflammans, exasperans, ad factiones impellens, omnes mutuò collidens, turbulentus, turbator. Versipellis uero, Comicum est. Omnia immutans, & transponens, sursum & deorsum rempublicam commouens, indecorus, effrenis, uerbero, incōstans. Verum licet Demosthenes dixerit, Hic uero intus machinatur. neutiquam tamen machinandi uerbum, ego recipio. Dicere præterea aliquis poterit, huiusmodi urbs non capit, quis hunc sustineret? quis ferret? quis huius se uolentiae opponeret? Cui simile est, homo intolerabilis, quid huic infectum? quid quod non audeat? Homo omnia audens, omnia faciens, quiduis dicens, animo uersutus, ad omnia propensus, honesta à turpibus non discernens, honestum turpi commiscens, eiusdem ualoris uirtutem uitiumq; æstimans. qui turpibus ornatur, sicut alius honestis. Qui iniuste agēdo honoratur magis, quam pudeat. qui auaritia comitur, qui ornamentū sibi putat auaritiam. Qui facinora se cundū posse metiri, infirmitatē esse ducit. cui solū quod cupit, pulchrum uidetur. Qui solam deceptionē prudentiæ loco habet. qui usq; parum hoc, quod fecit, æstimat, respectu illius, quod cupit. Cui quod fecit, minus, quā quod facturus est, uidetur. qui ad nullum scelus pigrescit. Qui audere, fortuna contingere opinatur. qui audendo peccans, & simile nanciscens, nihil tristatur. Cui nihil, propter inexplebilem satietatē, sufficit. qui turpiū rerum facultatem, honestam ducit. Qui turpis lucri causa undique arripit, sed propter pecuniæ studium nihil erogat. cui nihil turpe, quod lucrum parit, uidetur. Qui etiam minima concupiscit, propter sorditiem. & ne maximis quidē saturatur, propter insatiabilitatem. Qui omne iam præhensum, minus illo, quod præhensurus est, æstimat. qui probitatem quidem, stultitiam rerum uacationem, ignauiam. honoris studium, furorem. prudentiam, pusillanimitatem. & continentiam, molliem esse ducit. Cui nihil patrare, infirmum esse uidetur. qui tanquam nil mali patrans postulat, rem uero adeptus peccat. Qui non dantem, hostem. dantem uero, stupidum esse arbitrat. tur. qui

tur* qui solos ignotos non offendit. Qui hostes damnat, caussa timoris. Amicos uero, propter diffidentiam. Qui in amicitia fidem assumens, hac ad scelerum licentiam abutitur* qui uiriorū gloriam, ceu lucrum, diligit. Qui infamiae loco ducit, si malus existens ignotus sit* qui singulis adulatur, ueluti beneuolus* odit uero, ceu sceleratus. Qui aliorum bonis dolet, gaudet uero suorum malis* qui inferre iniuriam, & non pati, perinde aestimat. Qui maxime curat, ut nihil æquale ijs, quæ fecit, ipse patiat* quem omnes noti odiunt, & non odientes ignorant. Quem nemo non ignorans, odit* qui cauentes sibi, timiditatis* credulos uero, stultitiæ arguit. Qui danti adulatur, sed non dantem debito * eum teneri putat* qui ea quæ facit, ferre nequit* & quem ea facere pudet, quæ ferre possit. Cuius insatiabilitatem nō impleuerit is, qui dat* eius uero cōcupiscentiam is, qui largitur, ignorat. Qui ne maximum quidem sperare, & ne minimum quidem accipere inhonestum ducit* quem nec minimorum pudet, nec maximis saturatur. Qui sic Viros iuramentis, ut Pueros asfragalis decipiendos esse arbitratur* cui hi soli, quos nondum læsit, sapientiores uidentur. Qui nec pati ueretur, nec quicquam facere piget* qui malis uirtutis honorē iuxta suum excessum proponit, * quapropter prædones, tanq̃ iustos celebrari contingit. Propter quem qui malis ijs, qui ante eum fuerunt, nec cōparationem ullam concedit, à posteris uero superari nequit. Qui audaciæ delinquendi, non errandi confidentiam coniungit* qui non facinus adgredi, sed in eo errare turpe ducit. Cui solum id, quod non potest, turpe uidetur.

CAPVT XXXIII, DE NON IM-

PRVDENTER LOQVENTE,

& contra.

Eo qui nō imprudenter loqui uidetur, dices hæc* perspectus, consultus, conscriptus, prudens, prouidus, curiosus, compositus, operans, adoperans, fatigatus, curator, studiosus, conans, defatigatus, dispositus, apparatus, elaboratus. Orationum scriptor, sursum & deorsum transponens, transcribens, poliens, dispo-

nens, aptans, excolens, sapius repetēs, recognoscens, perpoliens, permundans, emundās, perscribens, corrigens, eligens, emendans, examinans, iudicans, dijudicans. Et aduerbia, perspectē, consulte, curiose, conscriptē, curiose, prouidenter, præmeditate, cōposite, elaborate, accurate, difficulter, oratorie. Disposita, cōiuncta, parata, emendata, expolita, aptata, exculta, fabrefacta, emundata, accurata, elaborata, perpolita, electa, correcta, castigata, examinata, iudicata. Non sine cura, nō sine prouidentia, non sine cōsyderatione, nō sine perpensione. Cum consonantia, cū examinatione, cum ordine, cū iudicio, cum labore, diligentia, difficultate, emendatione, methodo, & similia. In eum uero, qui sine cura loqui audet, promptus, facilis, impræmeditatus. Et ut Xenophon inquit in Laconum Republica, Extemporarius. Sed illud nomē Extemporaneū, in Longa nocte Platonis, sordidum est. Inconsyderatus, inemendatus, remissus, incurius, indiligens, improvidus, patulus, negligēs, ociosus, facilis, leuis, ex tempore loquens, ex re uel usu, ut cunq; inciderit, paruo tempore. Omne in buccā ueniens eblaterans, loquax, nugator, garrulus, ex promptu loquens, omne quod incidit. Inconsultus, incircumspectus, inemēdatus, imparatus, nō paratus, imparata mēte. Et Ἀνακρίων, in Libris De Veritate dixit Xenophon. Impræparatum uero, in Arte Rhetorica: sed hæc non legitima uidentur. In Proemijs quidem deliberatiuis, apud Demosthenem, Impræparatus scriptum est. Inconcinna, indiscreta, laxa, inelaborata, dissoluta, distātia, impolita, incuriose scripta, impræmeditata. * Mox uero & impræscriptum dicitur. Hyperides enim hoc alicubi utitur, Impræmeditata dicens. & Impræscripta, & hoc sane hic locū habuerit. Et cumulatim, fusi, temere, omnem uenustatem omitte. Prompte, facile, inelaborate, orationes inelaboratas. Sine labore, improuide, negligenter, indiligenter, incurie, inconsyderate, leuiter, nugaciter, inconsulte, incircumspecte, imprudenter, inemendate, imparatō, illaboratē, indiscrete, incōcinne. Cum negligentia, ocio, promptitudine, facilitate, leuitate, garrulitate, incōcinnitate. Sed illud in Platonis Legibus, Inconsultatio, mihi non probatur.

Fortasse

CAPVT XXXIIII, DE PAUCA I
OB IMPOTENTIAM DICENTE.

Ed in pauca loquentem propter impotentiam, perplexus, sermone carens, mutus, imparatus, pusillus, breuis, paruus ramis, psecas, piscis, pisce magis mutus, ore afflictus, ore priuatus, lingua contortus, elinguis, difficilis, impotens, infirmus. Et res ipsæ, perplexitas, sermonis carentia, infantia, pusillanimitas, breuitas, paruitas, linguæ carentia, difficultas, impotentia, infirmitas, & similia his. Atq; aduerbia, perplexim, mutè, infanter, difficulter, impotenter, infirmiter, & similia.

CAPVT XXXV, DE MVLT A DI. I
CENTE, ET INDISCRETA.

Vtloquus, pauci loquus, longus, immodice loquens, fastidiosus, tædiosus, circulator, torrens, lacuna, fex, immoderatus, immoderate loquens, turbulentus, nugax, ore effrenis, linguæ impotens, lubricus, turbator, turbidus, limosus, os effrene, lingua impotens, longas nugas prædicans, nugator, cauillator loqui ignorans, & tacere non potens, & his similia.

DE MVLT A DICENTE CVM
efficacia.

II

SEd de eo qui cum efficacia, multitudinem uerborum promit, multus, copiosus, fluens, expeditus, cordatus, liber, uiolentus, uehemens, attrahens, compellens, transferens fontes quosdam emittens, imber, nix, fluuius, densus, continuus, * immu- sacer
nis, latus, profunde fluens, expeditus. Postquam os soluerit, ubi sermones effuderit, ut linguam dimiserit, postquam effuderit uocem quis ferat uerborum suorum impetum? consilium, fluxum, & uocis fluctum? spiritum, tonum, frequentiam, inundationem, uehementiam, uim, robur, clamorem, copiam, uerborum multitudinem, magnanimitatem, claritatem uocis, animi celsitudinem, splendorem, uerborum magnificentiam, uocis uenustatem, sermonu flu-
ctus.

Etus, turbam uocis? Quis hic tam copiose fluens fluvius? quis hic impetus? Pamisus, Achelous, Oceanus, Nilus, Ister.

III

DE PAUCA DICENTE, ET

discrete.

IN pauca uero cum iudicio quodam dicentem, brevis, breuiloquus, concisus, sufficiens, distincte dicens, manifestus, aptus, idoneus, continuus, perfecte loquens mente magis, quam uerbis abundans. Purus, excultus, diligens, accuratus, costrictus, emendatus, examinatus, iudicatus. breuibz uerbis multum sensus comprehendens. Non tam loqui, quam clare docere peritus. non aures tantum demulcens. Prudentiae magis, quam uerborum copia gaudens. Et res ipsae, celeritas dictionis, concisio, sufficientia, breuiloquium, claritas, uocis distinctio, sermonis concinnitas, dicendi articulata facultas. prudentiae magis, quam uerborum copia. Diligentia, examen, iudicium. Et aduerbia, celeriter, concisum, sufficienter, breuiter, clare, costrictim, articulate, prudenter, diligenter, pure, emendate, recte, exculte, discrete pauca quidem, sed argute admodum.

ICAPVT XXXVI, NOMINA CRIMINVM, DE QVIBVS IVDICIA

habentur, & accusationes.

armorum
abiector

Vr, murorum effraCTOR, sepulchrorum effossor, sacularius, adulter, homicida, grassator, sacrilegus, proditor. *Rhīpsaspis: de hoc autem Plato dicit, quod Rhīpsaspis, nō de omnibus proprie dicatur, sed arma proiciens. Aristophanes tamen Rhīpsaspē uocat. Transfuga, ociosus, ingratus, impius, timidus, inbellis, militiae desertor, tyrānus, plagiarus, ueneficus, uenefica Munerā accipiēs, praedo, pirata, scortator, parricida, matricida, uolentus, inuirosus, obrectator, sycophanta & alia his similia, quae notissima sunt. Quae uero non nominibus, sed participiis effari possumus tyrannidem affectās, rempublicā laxans, ut Populū dissoluat cenās, ludicia corrumpens, Populū decipiens, Senatū, aut ludicia

testimo-

testimonia falsa enuncians. Nam Testes mendaces, à Critia dicti sunt, et Testis falsus. Nescio tamen, nū idem et Falsa testari dicat. Et Demosthenes, Falsa testor, dixit. Liberū uendens, delinquēs, nauim relinquēs, fœdera transgrediens, & similia. Tum & alia crimina sunt, quorū Reos nominare nō possumus. uitij, iniuriarum, repudiij, disidiij, derelictionis, male obitæ legationis. deiectionis frumenti, aut fructuum deserti testimonij, ordinis derelicti, nauis derelictæ, belli, prohibitionis, malæ consuetudinis, uitæ malæ actæ, uerberum, contumeliæ, delationis, insidiarum, popularitatis dissolutionis, publicarum iniuriarum, munerum corruptelæ, iniuste usæ ciuitatis, falsæ subscriptionis, falsi patrociniij, defectionis, contra legis usi iuris ciuilib. Deserti uadimonij iudicium subire, quod depositum est occupare, auferre, desciscere, uulnerare et in his participijs uti, necesse nō est & similia. * Alia porro, eiusdē formæ sunt. obiectio delicti, constitutio actionis, congressus copiarum, calumnia peccati, intentio facinoris, intensio mulctæ, illatio actionis, immissio iurium, effusio argumentorū, adaptatio causæ, Reorum introductio, dilatio sumptuum, transmutatio scelerum. Similiter & hæc, coronarum promulgatio, proclamatio pœnarum, & præconiorum. Constitutiones statuarum, athletarū promulgatio, decretorum recitatio, cōsiliū Virorum, inuentio oraculorum, uitæ institutio, Iudicij prouocatio, constitutio actionis, desertio Iudicij, ex postulatio pœnæ, retributio causæ, obtestatio Legatorum. Vadimonium debitoris, inquisitio orphani, locatio domus, intercessio Viri, persolutio Iudicij, transfugium militiæ, discessio è nauibus. Verborum compositio, criminum narratio, malorum requies, demonstratio criminis, abdicatio Liberorum, medela morborū, promissio gratiæ, furor animi, studium sapientiæ, defectio subditorum, confusio reipublicæ, inuentio rerum, consideratio defensionum, aggressio audaciæ, mixtio temporum, delectatio auditus, deliberatio populi. Habitus, & species cōtrectationis habitus armorum, consiliū cædis, cura negociorum, indicatio scelerum. Compræhensio factorum, indispositio tributorum, appræhensio fortunæ, repræhensio

animi, delectus praesidij, transfugium defectionis, et multa alia huius generis. Tum & illa eiusdem formae sunt, signum, exemplum, consilium, intentio, cogitatio, aemulatio, consideratio, incessus, sagittatio, paradigma temeritas, consultatio, motus, damnatio, multa, taxatio, error, lapsus, stupor, carcer, fluctus, unda, Sententia, castigatio, lucrum, confusio, uenatura, consilium, sycophantia, dedecus, obstinatio, quaestus, defectus, incitium, praconium, uulnus, iaculum, infortunium, morbus, infirmitas, pactum, studium, desiderium, iniquitas, supplementum, maleficium, praeda, mendacium, fallacia, statua, impietas, murorum effossio, impudentia, aggressio, impetus, conuiuium, defensio, uaticinium, officium, institutio, fremitus, iactantia, arrogantia, facinus insolentiae plenum, concentus, passio, labor, combustio, figura, cinctura, coniugatio, studium, uultus, aspectus, anhelitus, spiritus, nouarum rerum studium, facinus audax, infamia, oppugnatio, machinatio, depositum, exornatio, coronatio, cupedia, certamen, generatio, disciplina, nutrimentum, doctrina, memoraculum, memoriale, agricolatio, textura, crimen, auditio, scoria, aedificium, ruptura, impetus, aggressio, luxatio, anathema, periculum, beneficium, communicatio, quaestio, dolus, conscriptio, munimentum, edulium, cibus, potus, potio, condimentum, delectamentum, toreuma, malitia, cantio, lamentationes, perustrationes, flagra, lapsus, errores, uasa argentea, edulia, suffimenta, coniurationes, nocumenta, rabulae. Versutiae, callis, gradus, obstacula, refugia. Et ut Demosthenes, Quaestiones, Controversiae. Et plenus huiusmodi uerborum, usus quotidianus est. Aestimacionem uero, Plato dixit, & Reiectamentum. Antiphon autem, Desiderium, Iudicium, Munimentum, Salsamentum: Sed comma, morbus cum capitis grauedine somnus obrepit, non mihi probatur sicuti nec cursatio, nec ploratio. neq. illud apud Hyperidem, Impudentia:

CAPVT XXXVII, COMPOSITA EX ŌMO.

Vae autem à particula ōmo composita dicuntur, hæc sunt. Confederatus, Cōuictor, Confodalis, eosdem mores habens, conseruus, concors, consonans, eadem lingua loquens, commensalis. Contribulis, popularis, domesticus, cohonoratus, eiusdem artis operarius, contubernalis, conuiuens, consentiens, eadem Matre natus, Frater germanus, cognominatus, concolor, suffragator, eiusdem religionis cultor, Frater uterinus, eodem Patre genitus, Consanguineus, cogenitus, cōformis. unanimiter, consensus. Consentiens uero, & durum est, & sordidum. Sed connutritum, Dinarchus dixit & Plato, Conueniens, et Coniugem. Et Thucydides, Simili armorum genere instructum. Tum & cōsonantem dices, Platone dicente Consonantiā: Collactanei uero, Atticorum proprium est. Contentū iisdem limitibus, apud Solonem quod durum est. Euripide uero eos, qui pilos similes habent, ōmo nēgas nominante Strattis eo nomine Coetaneos appellauit.

COMPOSITA EX ZYN.

II

Sed à particula ζυν, hæc composita deriuantur. collegium, compositus, congressus, conuocatus, * eiusdem cætus exi. simul confens, Consiliarius, Conuiuia, cōuiuia, cōpotor, collector, Commicionans lito, confessor, Contubernalis, Coimperator, consentiens, connutritus, commensalis, riuialis, conuauigans, cooperarius, Cognatus, concertator, conferens, simul curiosus, collibans, coniuratus. Collegæ, conscij, coniurans, conspectator, conterminus, conuiuens, coimperans, simul uenans, unā equitans, biga, simul terram colens, simul canes agens, furta cōmunicans, assistens, comes, Conuictor, conspirator, Coniunx, particeps, & similia. Et conspiratio, commensuratio, consonantia, cōcentus, scederū confusio. Spectationem uero communem, & Prædationem, et Concubitum, dixit Aristophanes dixit etiam Vites simul stantes, Comitem, & Compositionem: Inter hæc & casus referri poterit. Platon uero, e-

tiam Condiscipulos uocauit, & Compendium, uel Taxationem familiaritatis: Sed Eupolis, Cōuictores, Cohabitatores, et Coeta nei. Dinarchus uero, Corriualet, Consenatorem, & Consiliarium. Comici autem, Συγκλητύ: * Sed Συγκλητῆσαι sunt Matris, & Vxoris Parentes. * Ceterum uerba, rerum nomina, et aduerbia ex his deducta, cuius uolenti facile erit pronunciare.

III

COMPOSITA EX HMI.

EX ἡμι porro hæc componuntur, semifurius, semidoctus, semiplenus, semirepletum, semiimpletum, semiuacuum, semimedimus, semimalus, semisectū, semicomeseum, semidrachma, semiobulus, semifextarius. Et Semifextarium, apud Aristophanem. Semichcenix, semibarbatum, mulus, semifactum, semiperfectum, semifractum, semidictum, semimunitū, semiustum, semiaffata, semicocta, semiperfecta, semicomesa. Semicrania, semipars, semimortuus, semiebrius, semitenusus, semitalentum, seminudus, semideus, semifors. ἡμιλστοι uero, dixit Cratinus, & Philelus: Semiplicatum. Et Crates, semipistum. Et Semiphosorium, Aristophanes. Et Tibiam imperfectā, Aeschylus. Atq; Semimalum, Euclides dicit, & Sophocles. Aristophanes uero, etiam Semimale: Et Dinarchus, Semipes. Semiauratus uero, Anaxandrides. Tum & illa Menandri, Seminatum, & Semiscriptum, tolerabilia sunt. Sed Semimolestum, omnino malum est.

IIII

COMPOSITA A PAN.

EX παν porro composita sunt, perpulcher, permalus, uersutus, uulgaris. atq; perpulchrè, & permale. Et ut Platon dixit, Perpulchra: Perpulchrum, perantiquum, permagnum, ingens, repletum, permultum, perlongum, omnino uarium, miscellaneum, uarium, concinnum, plenilunium, totum inquinatum, perniciosus, temerarius. Perpollutum, permalum, sapientissimum, perfectum, pergrauè, præclarum. Et illa Thucydidis, Omnium perditio, Publicè, Omni cum impetu. Sed & πανσυλὶ scribitur. Tota domus, omnis conatus, omnium conuiuium. Et hæc Platonis, Prædiues, Perparuus, Perexiguus, Nundinæ: Dices quoq; omni iugum, omni cum

ni cum exercitu, perturpe, omnium confitio. Antiphon etiam, Tota familia expelli dixit. Publicum conuiuium, fructuum omnium confusio, panoplia, tota die permanens. Pernoctans quem Cratinus, * Πανδύφρονα uocauit. Caupo, cauponaria. Et secundum 13 Cratinum, Optima: Et Aristophanes, Tota gibbosa olea: Tum etiam Panathenæa festa, Panolia, Panætolia, Pambiotia, Pandia, * Panionia, & similia hisce.

Panonia

COMPOSITA EX ΠΑΛΙΝ.

V

CAeterum ex πάλιν sunt, uersutus, reuenditus, reuenditor, inuersus, tetricus. Sicuti uero Retrofugus, Poëticum est sic reflexū, & retensum, durum est. Dinarchus autem, reproditor dixit. Παλίμπυχα uero Comici uocarunt ueteres soleas & Co-
rio resarcita & Repetitum Reum, qui sæpius in iudicium citatus est & Παλίγλωσσον, pro male loquente.

COMPOSITA EX ΤΡΙ.

VI

EX τρι uero componuntur, triplex, tridrachma, trium librarum, trium talentorum, chlamys tres stateres æquiualens, triens, præcep, Satelles regius in Choro, ex tertia generatione seruus, tertius assistens, ter honoratum, histrio tertias Fabulæ partes agens, triremis, ter arata terra. Sed Ter inundatus, dixit Aristophanes: Despuendus, Trittyorum festorum Præses. Iam olim Τριπύρσιον enim, aliquanto durius est. Ter infœlix, & alia huiusmodi.

COMPOSITA EX ΦΙΛΟ.

VII

EX φίλο præterea hæc composita extant, ciuitatis amator, popularis, militiæ deditus, affabilis, contentiosus, Philosophus, honesti indagator, sociorum amans, Barbarorum studiosus, Græciæ amator, loquendi studiosus, audiendi cupidus, Athenarū amans, auarus, auri studiosus, argenti amans, uinolentus, potandi cupidus, controuersus, Dei amator, uerax, operosus, bellicosus, querulus, periculorum amplexator, laboriosus, prodigus, tyranni amans, conuicijs studens, risus amator, humanus, lucri studiosus, munerum amans, Puerorum amator, Liberorum cupidus, indul-

gens, Musas prosequens, corpulentus, animæ amans, hospites fo-
uens, diuitijs studens, somnolentus, prædæ avidus, uenaticus, agri-
culturae amator, loci amans, loci amor, fortassis & loci amator. Ar-
tis studium, artis studiosus. Aristophanes uero, Officiosum sermo-
nem dixit. Sed Aristomenes Comicus, Audiendi studiosus, primus
dixit. Ambitio, & ex hac ambitiosus. Poëtæ autem φιλόσοφοι
uocarunt, inconstantem & Dinarchus, Nequam aut ut Philoni-
des, Fastidiosum: Caterum in fine, Amandi uerbum, habet nomen
Theophilus: Sed & Mulierum amator, in Generationibus Musa-
rum Polyæli, non omnino intolerandum est. Peregrinandi studio-
sus, scommatum amans, delator, litigiosus. Sed Alexis, etiam Liti-
gatore uocauit. Venationum amator, mulierosus, inimicitiarum
amans. Spectaculorum cupidus quem & Contemplatiuum Alexis
nominauit. Misericors, aleator, equorum amans beneuolentia, &
ab hac beneuolus.

VIII

COMPOSITA EX KAKO.

Tvm ex κακο composita sunt, infelix, maleficus, maledicus,
conuiciator. Iniquus, ut Hyperides: Male uiuens, malus con-
sultor. Malignus, secundum Antiphontem: Maleuolētia, & ex hoc
deriuetur maleuolus, malus, & male pereat.

IX

COMPOSITA CVM ΠΟΛΥ.

Ex πολὺ componuntur hæc, curiosus, multiloquus, multa
audiēs, multa uidēs, sonorus, prædiligēs, multimanus, multi-
linguis, multas linguas doctus, famosus, uersutus, laboriosus, mul-
uagatus tum * erratus, multū peregrinatus, animosus, uarias facies habēs,
pecuniosus, auro abundans, copiosus, corpulentus, multiscius, mul-
ta possidens, argento multo præditus, ære abundans, locuples, ui-
nosus, edax, potor, hominum frequentia stipatus, pecorosus, ou-
ibus ditatus, seruos plures habēs, multos viros possidēs, Mulieribus
abundans, Pueros habens multos, multipes, Fratribus multis prædi-
tus. peruius, arboribus cōsitus, uaria materia cōstitutus, aquosus, li-
gno abundans, scommatis plenus, opiparus, preciosus, multisformis,
multijugus, uariius, uarijs floribus ornatus, uaria specie præditus.

COM.

COMPOSITA CVM MISO.

X

Sed à μισο componuntur, Populi ofor, ofor ciuitatis, sermonis ofor, malorum exofor, opera odiens, hominum ofor, Deorum ofor, Mulierum contemptor, Liberorum exofor, equos inuisos habens, uenationis fugiens, Philippi ofor, Alexandri inimicus, Atheniensium exofor, Tyranni ofor, Amicorum ofor, incomis, inhospitalis, Barbarorum contemptor, Græciæ abominator, peregrinandi ofor. Et Ofor Persarū, secundum Xenophontem et his similia.

COMPOSITA CVM MEGALO.

XI

Caeterum ex μεγαλο, magnificus, iactabundus, magna operans, magna mercede conductus, magna prudentia præditus, magnanimus, animum excelsum habens, audacior, clamorosus, Cuius splendidus, opulentus, munificus, iactator, magna meditans, & similia.

COMPOSITA AB ISO.

XII

ABIso autem cōposita, æqualiter distributus, æquali Ciuū iure fruens, eiusdem honoris, æqualis Cuius ciuitatis æquale ius, ex æquo loquens. Loquendi æqualitas, æquilibrium, commentum, æquiplex, æque longum, æque magnū, labra æquans, planum, numeri eiusdem existens, æqualis diuisio, æqualis partitio, æquiualentia. Aequales luctatores, æquiuales, consentientes, æqualiter currentes, Coniuges. Sed Archippus Comicus etiā, Ex æquo auratum dixit. Sed Aequaliter mortuum, quo Sophocles in Creusa usus est, non omnino durum.

DE HIS QVAE FORMAM EANDem habent.

XIII

Sunt porro forma dictionis similia, nō idem quid significantia, sed quæ speciei idem uidentur ut, prosa oratione loqui, collectim acervare, de optimis eligere, copiose recensere, pedibus sublimibus cōsidere, intense currere, compræhensum dicere, erecte pugnare, multū edere, reuerenter mulcere, sparsim consistere, impetuose ferre, temere admonere, profusum cōsumere, propè impellere propinquè nubere. Sed inaniter, et fusum, nescio, nū recipiēda sunt.

CAPVT

I CAPVT XXXVIII, DE REFVGIO.

Dem sunt, refugium, aufugium, discessus, recessio, diceſſio. Aufugere, refugere, auferre, recedere, discedere sed etiam recurrere, de eodem dicitur.

CAPVT XXXIX, DE DELICIARI.

I

Imiliter idem sunt, deliciari, suauiter uiuere, Genio indulgere, enutrir, intemperantē esse et gulosum, uoluptuari. Fouerī porro, & Coturnissare, Comica licet sint, mihi tamen non pro optimis probantur. Tum & sub umbraculis residere, durum est usitatum autem fuerit, si quis defleat. Et res ipsæ, deliciæ, lautitiæ suauitas, intemperantia, uoluptas, uita umbratilis. Qui uero in umbraculis nutriuntur, umbranutriti nominantur. Et participia quidem extant ab omnibus, nomina uero à nullo, nisi uoluptuarius fortassis tamen & delicatus. Aduerbiū autem delicatē, & intemperanter. Sed uoluptuarie, durum.

I CAPVT XL, DE LARGITIONE.

Eodem quoque dicitur, largitio, præmium, brauium, munus, merces, præciū. Proprie tamen Medici sunt, saluatoria, salutaria, & medicinalia. Et Puerorum Institutoris, doctrinalia, institutoria. Militis, opima, uictorialia, triumphalia. Quemadmodum Athletæ forsitan, sunt brauia. Et Manuarij Artificis, præcia. Et Nuncij, euangelia. Portantis aliquid, portatoria. Benefactoris, retributoria. Indicis, indicialia. Nutritoris, nutritoria. Dices porro, largiri, soluere, donare. Xenophon uero, etiam Condonare dixit. De his autem, respondere, uel retribuere dicitur. Sed retributio, ambiguum est extat tamen hoc, apud Archilochum, & Euripidem in Oreste. Cæterum Homericum illud, Tuum uero retributione dignum est & illud Platonis in Symposio, quodammodo in certum est.

CAPVT

CAPVT XLI, DE FVRENTE

AD VENEREM.

Ed qui in Venerem furit, lasciuus dicatur, & petulans, salax, et lasciuens, præ Venere ægrotās, intemperans, immoderatus, leno, lenonibus cohabitans. Scortator, sic enim Comici cum scortis cōmorantes uocauerūt. Ad uoluptates effusus, in

Mulieres insanēs, meretricibus cōuiuens, meretricius, circa meretricum fores asiduus, intemperans, effrenis in lupanari uiuens, in prostibulis, in popinatinonibus. In fornicibus, nisi Poëticum nimis fuerit. Vocatur etiam, uehementer amans, deperiens, amore laborans, amore insanēs, et amando furens. Tum et miserē amans, impudice amans quem Comici, Stupratorē uocarunt & Coeuntem eam, quæ salax est. Hanc uero, non meretricem modo sed & scortum, humi iacentem, lasciuam, intemperantem, impudicā, facilem, promptam, paratam, & adulteram nuncuparunt. Sed rem ipsam, lasciuam, petulantiam, intemperantiam, facilitatem, promptitudinem, salacitatem, scortationem, fornicationem, & coitum.

CAPVT XLII, DE RHETORE CORRUPTO, ET MVMERIBVS.

Hetor munerū susceptor, muneribus corruptus, uiolatus, perditus pro mercede orans, pro argento. Pecuniarum causa in republica uersans, accipiendi uoluntatem habens, ad largientem propensus, omni danti mercede addictus, mercenarius, mercedem auferens, mercedis susceptor, mercede conductus, mercede seruiens, ad argentum attentior, ad opes inclinatus, manum prædæ supponens, uenditus, reuenditus, conductus, uocem uendens, elocans, uendens, prostituens, promulgans, mercedi addicens, lucro scelicitatem metiens, lucricupidus, turpis lucristudiosus. Et res ipsæ sunt manifestæ, utpote munerum acceptio, ludicis uiolatio, corruptela, mercimonia, mercenaria, uenditio, locatio, mercedis solutio, prostitutio, lucri amor, turpis lucristudium.

dium. Cæterum contrarius dicitur, muneribus carens, munerum contemptor, incorruptus, non mercenarius, corrumpi nesciens, argenti spretor, inuendibilis, liber, lucro superior, argentum negligens, lucro non distractus, nec aggrauatus.

I CAPVT XLIII, DE OCCIDENDO.

Dem porro sunt, occidere, cædere, interficere, perimere, sustollere, trucidare, mactare, obtruncare, dolo perimere, cæde contaminare. Thucydides uero, & Mactauit, dixit. Leto dare, mortē inferre & similia. Nomina autem, homicida, cæsor, occisor, mactator, cæde pollutus et similia. Sed ab his, & participia deriuantur. Mactator uero, apud Sophoclem, etiam pro ense ponitur. Cæterum res sunt, peremptio, cædes, mactatio, cædis pollutio, homicidium. Et aduerbium unum, occisorie.

I CAPVT XLIIII, DE REPENTE.

Dem præterea sunt, repente, de repente, improviso, repentinum, repentine. In eadem uero significatione & expectatē utendum est. Tum etiam insperato, & ex inopinato, & ex insperato.

I CAPVT XLV, DE EO QVOD EST EXCEDERE.

Dem quoque sunt, succedere, excedere, abire, solum mutare, clam discedere, desistere, desiscere, furto aut clam se subducere, clancularie aufugere. Tum & huc fortasse referri poterunt, spargi, dissipari, dissipari aut ut Xenophon inquit, Dissici aut Differri, secundum Critiam:

I CAPVT XLVI, DE CLAM DEPONENDO.

Ad

Tque deponere clam seipsum, aut quæ sua sunt, et illorum partem, quantum in illis est, quod iuxta ipsa est, quod ad hos pertinet, quod in ipsis. Critias uero alicubi dicit, Propter hoc, * In debito teneri, & his similia.

CAPVT

CAPVT XLVII, DE SVBSTANTIA. I

Ices in super, substantia, fors, possessio, res, diuitia, uictus, opes, opulentia, copia, bonorum possessio, multorum possessio, possessiones fructiferae, existentia, substantia. Diues, opulentus, locuples, opulentus, magnarum opum Dominus, argento abundans. Bene uiuens, ut Antiphon inquit, & Splendide uiuitans. Plato uero, diuitem esse, etiam *Εὐχρημονέει* uocauit, et Pecunijs abundare & Pauperem esse. hoc uero, etiam Egere, Mendicare, Mercede seruire, Mercenariū esse, Corrogare undiq, Rogare: Sed & idem sunt, pauper, indigus, pecunijs carens, nihil possidens, sortem non habens, egener uictitans, in egestate uiuens, in paupertate constitutus, egens. Ex quibus sunt, paupertas, sortis carentia, indigentia, pecuniarum defectus, pauperies, egestas, deficientia, defectus, decessus. Proprie autem diuites, pingues, honorificos, Optimates, pauciores, optimos, et Equites nominauerūt pauperes uero, uulgus, * populares, Populum. Nonnulli quoq, pauperem, mendicum et mendicitatem, pro pauperie dixerunt. Alij uero sic agentem, nudum, & * *λεπτόν* nuncupauerunt.

plebeios

lilium

CAPVT XLVIII, DE CIVITATIBVS EXTERIS.

Xteros uero nominabis, extraneos, ultra terminos constitutos. Peregrinus, alienus, transmarinus, * colonus *ἐπιστολιμαῖος*, & alienigena. Et iuxta accusatiuum pluralem eodem modo dicimus, alienigenas Viros, uires, bella, & similia.

colonus

CAPVT XLIX, DE RISU, ET FLEND.

Isus dices, & *μεσδιοναος*, & cetera oculorum hilaritas, faciei remissio, cachinnus. Et in alia significatione, subsannatio, sanna, derisio. Ridere, subridere, arridere, uultum remittere, oculos exhilarare, cachinnari, sannare, subsannare, naso suspendere,

spendere, explodere, deridere, insultare, arridere. Risus ingens, risus Sardonius, risus effusus. Apud Platonem, Risibilis. Sic enim hominem definiunt, quod solus ex omnibus animalibus rideat. Subfannator, subfannatus. Derisorie, subsannatorie. aduerbia enim forsitan ab alijs deducta, non recipio. *Statim uero, eiusdem usurpationis fuerint, deludere, cauillari, carpere, suggillare, mordere. cauillator, suggillator, mordax. Ridiculus enim, risum mouere, & ridicule, aliud significant. quemadmodum & derisus. Et apud Poetas, Maris arrisio. Caterum flere dices, & deflere, deplorare. et alia infinita, utpote lachrymare, lachrymas fundere, eiulare, lugere, plangere, lamentari, animo molestari, eiulatum concitare, tristari, singultire, lachrymando obtestari, miseria affligi. Et ploratus, lachryma, planctus, lamentationes, luctus, deploratio, fletus, singultus, & eiulatus. Obtestatio uero, durum est & animi molestia, sordidum. Sed ad lachrymas pronus, lachrymabilis, lugubris, lamentator, threnorum cantor, threnorum Author. Et Threnodus, quem & Threnum uocarunt. Aduerbia autem, non ab omnibus deriuantur, sed lugubriter. Dices insuper, muliebre genus, est lugubre, lachrymabile, lamentatorium, & deploratum.

CAPVT L, DE NOMINE.

Ices autem, nomen, uocabulum, appellatio, adnominatio, cognominatio, uocatio. cognomento, nuncupatio, nominatio. Et uerba infinitiua, nominare, cognominare, uocare, appellare.

CAPVT LI, DE OPPORTVNO, ET IMPORTVNO.

Portunum uero uocabis, & idem commodum in tempore existens, in occasione, in tempore, iuxta occasionem, opportune, cum occasione, comode, cum opportunitate. Et Opportunitas, secundum Platonem: Et contraria nota sunt, importunum, praeter tempus, importunitas, importune. Hinc uero, occasione obseruare, & occasionem dixerunt. Dicere quoque, licet, coniecturale, perspi-

perspicuum, accidens, contingens, fortunatum, certum, tutum
tum etiam inflexum. Sicuti huius contrariū, incertum, indepræ-
hensibile, infortunatū, infelix, erratile, lubricum. Tum etiam de-
præhendendi solertiā dices, & accidentiam, & successiōem, in-
certitudinem, malū successum, errorē, infortunium. nō tamen con-
templationem. Atq; coniecturaliter, certō, accideret, contingen-
ter, certō, constanter, inflexe, indepræhensibiliter, incertō, in-
contingenter, infelicitate, erraticē, incōstanter, lubrice, et similia.

*CAPVT LII, DE MANIFESTO, I
ET OBSCURO.

Ices præterea, clarum, præclarum, manifestum,
propatulum, præmanifestū, apparens, elucescens,
prospicuum, circumspicuum, conspicuum, aper-
tum, notum, prædicatum, peruulgatum, euulga-
tum, uulgatum. Sæpius dictum, secundum Xeno-
phontem: & his similia. Sed Αεὶδῆλον, Poëticum est. Huc autem
conuenient, propalatum, effutitum, elatum, diuulgatum, proclama-
tum, enunciatum, promulgatum. Et uerba infinitiua, manifestare,
effutire, declarare, notum facere, uulgare, prædicare, promulgare,
eloqui, proclamare, euulgare, enunciare, propalare, indicare. *sta for san
tim etiam detegere, promere, & retegere. Et manifeste, clare, pro-
patulō, præmanifeste. Κατὰ δὲ ὅλως enim, et δὲ ὅλως, sordida sunt.
Sed præclare, apparenter, cōspicue, circumspicue, note, aperte, ef-
futitum, detecte, incustodite, peruulgate, uulgate. Εὐλελειμένως
enim, durum est. Sed & enunciatē, proclamate, promulgate, et si-
milis Propalatum enim, inusitatum est. Ab alijs uero *fiunt, dete- fit
ctum. Tum etiam manifestatio, indicatio, apparētia, cognitio, clari-
tas, rumor, indicium. Exclamatio enim, durum est. Ab alijs uero re-
rum uocabula, aut nulla sunt, aut omnino diuersum significant. Sed
his quoq; coniunges, diuulgatim, propalatum, & confesso. Cete-
rum contraria sunt, immanifestum, inapparens, incertum, incogni-
tum, non indicatum, non effutitum, clausum, non prædicatum, ta-
citum, obumbratum, non elatum, coniectum, occultum, occulta-

tum, absconditum, ignotum, latens, absconsum, sub uelo existens.
 Sed non manifestare, dices occultare, occultare, occultari, conte-
 gi, conticere, obtegere, latere, ignorare, obumbrare, contegere,
 abscondere, reprimere, obuelare, & his similia. Et aduerbia quo-
 que, immanifeste, inclare, inapparenter, incognitò, non indicatò,
 non promulgatim, occulte, latenter, clam, custodiosè. Sed si
 lenter, est durum. Et quæ ab alijs deriuantur,
 ea aut dura, aut sordida sunt.

LIBRI SEXTI FINIS.

IVLII